

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Н А К А З

13.04.2009 N 264

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
2 липня 2009 р.
за N 591/16607

**Про затвердження Інструкції з приймання,
зберігання, відпуску, транспортування
та обліку спирту етилового**

Відповідно до Положення про Міністерство аграрної політики України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 листопада 2006 року N 1541 ([1541-2006-п](#)), та з метою посилення державного контролю за здійсненням процесів приймання, зберігання, відпуску, транспортування та обліку спирту етилового
Н А К А З У Ю:

1. Затвердити Інструкцію з приймання, зберігання, відпуску, транспортування та обліку спирту етилового, що додається.

2. Уважати такою, що не застосовується на території України, "Інструкцію по приемке, хранению, отпуску, транспортированию и учету этилового спирта" ([n0002400-85](#)), затверджену Міністерством харчової промисловості СРСР 25 вересня 1985 року.

3. Департаменту харчової промисловості (Кішак Ю.П.) забезпечити подання цього наказу у встановленому порядку на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

4. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

5. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Демчака І.М.

Міністр

Ю.Ф.Мельник

ПОГОДЖЕНО:

Голова Державної податкової
адміністрації України

С.В.Буряк

Міністр економіки України

В.М.Данилишин

Голова Державного комітету
України з питань технічного
регулювання та споживчої політики

Л.В.Лосюк

Заступник Голови
Державного комітету України
з промислової безпеки, охорони
праці та гірничого нагляду

О.І.Долматов

Перший заступник Міністра
транспорту та зв'язку України

В.Г.Работньов

Голова Державного комітету
України з питань регуляторної
політики та підприємництва

О.Кужель

Заступник Міністра України з питань
надзвичайних ситуацій та у справах
захисту населення від наслідків
Чорнобильської катастрофи

В.Третьяков

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства аграрної
політики України
13.04.2009 N 264

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
2 липня 2009 р.
за N 591/16607

ІНСТРУКЦІЯ
з приймання, зберігання, відпуску,
транспортування та обліку спирту етилового

І. Загальні положення

1. Ця Інструкція поширюється на всі види, сорти та марки спирту етилового, водно-спиртові розчини та продукти брагоректифікації (далі - спирт).

2. Ця Інструкція встановлює єдині вимоги до обліку, зберігання, відпуску, приймання і транспортування спирту суб'єктами господарювання (далі - підприємство), які здійснюють таку діяльність та які використовують спирт у технологічному процесі.

3. Облік спирту здійснюють в декалітрах безводного спирту (далі - дал б.с.) за температури 20 град.С з точністю до однієї сотої дал б.с. Тисячні частки, менші ніж 0,005, відкидають, а 0,005 і більше приймають за одну соту дал б.с.

4. Для розрахунку кількості безводного спирту необхідно виміряти такі параметри:

загальний об'єм спирту в декалітрах (далі - дал) або масу спирту в кілограмах;

середню температуру виміряного об'єму спирту у разі вимірювання об'ємним методом (мірниками) чи фактичну температуру в резервуарі шляхом вимірювання спирту рулеткою з лотом згідно з ГОСТ 7502 "Рулетки измерительные металлические. Технические условия" або метрштоком (наміткою) в град.С;

об'ємну частку спирту етилового за температури 20 град.С, у відсотках (%), у виміряному об'ємі (масі).

5. Проводити вимірювання можна засобами вимірювальної техніки, що занесені до Державного реєстру засобів вимірювальної техніки та мають чинні свідоцтва про повірку, видані спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері метрології (далі - ЦОВМ).

6. Об'єм спирту виміряють металевими технічними мірниками I класу місткістю від 0,5 дал до 5000 дал згідно з ГОСТ 13844 "Мерники металлические технические. Методы и средства поверки" (далі - ГОСТ 13844), які пройшли в установлені строки державну повірку, мають пломби чи клейма державного повірника і свідоцтва про їх повірку, та лабораторним скляним мірним посудом згідно з ГОСТ 1770 "Посуда мерная лабораторная стеклянная. Цилиндры, мензурки, колбы, пробирки. Общие технические условия" (далі - ГОСТ 1770).

Мірники місткістю більше ніж 50 дал повинні бути стаціонарними. Державну повірку всіх мірників, які експлуатують підприємство (включаючи спиртобазу), виконують одночасно одними і тими самими мірниками представники ЦОВМ згідно з чинним законодавством та згідно з ГОСТ 13844.

Повірку обов'язково виконують у присутності начальника виробничої (технологічної) лабораторії та матеріально відповідальної особи, яка працює з цими мірниками.

Кришки мірників після перевірки пломбує представник ЦОВМ, який виконував їх повірку в присутності вищеназаних посадових осіб.

7. Масу спирту вимірюють вагами для статичного зважування згідно з ГОСТ 29329 "Весы для статического взвешивания. Общие технические требования". Похибка зважування ваг під час експлуатації на підприємстві повинна бути не більша, ніж:

+ - 1 поділка шкали під час зважування маси до 2000 повірочних цін поділок;

+ - 2 поділки шкали під час зважування маси понад 2000 повірочних цін поділок.

Масу спирту визначають як різницю маси бруто і маси тари.

Маса бруто і маса тари, які зважують, повинні відповідати діапазону вимірювання ваг. Зважування вантажів, маса яких не відповідає діапазону вимірювання, встановленому для ваг, не допустиме. Вибір діапазону вимірювання ваг здійснюють виходячи з умови забезпечення зважування максимальної та мінімальної маси, з якими планують працювати на даному підприємстві. Для зменшення впливу навколишнього середовища на похибку вимірювань вагові пристрої захищають від вітру та опадів.

Величину результату зважування закругляють до розряду величини абсолютної похибки.

8. Під час вимірювання об'єму або маси спирту відбирають середню пробу від даної партії спирту згідно з ДСТУ 5043 "Спирт етиловий та спиртовмісні рідини. Методи відбирання проб" (далі - ДСТУ 5043) та ДСТУ 4181 "Спирт етиловий ректифікований і спирт етиловий-сирець. Правила приймання і методи випробовування" (далі - ДСТУ 4181).

9. Об'ємну частку етилового спирту (міцність) у цій пробі виміряють згідно з ГОСТ 3639 "Растворы водно-спиртовые. Методы определения концентрации этилового спирта", ДСТУ 4181 скляними ареометрами для спирту типу АСП-1 або АСП-2 згідно з ГОСТ 18481 "Ареометры и цилиндры стеклянные. Технические условия" з ціною поділки не більше 0,1% об. або автоматичними аналізаторами густини згідно з чинною нормативною документацією. Температуру середньої проби спирту виміряють рідинним скляним термометром згідно з ГОСТ 28498 "Термометры жидкостные стеклянные. Общие технические

требования. Методы испытаний" з ціною поділки 0,1 град.С і діапазоном вимірювання від 0 до 50 град.С або іншими термометрами згідно з чинною нормативною документацією. Дозволяється застосовувати інші засоби вимірювальної техніки з подібними технічними характеристиками.

Виміряну величину об'ємної частки етилового спирту приводять до температури 20 град.С. Обчислення здійснюють з використанням таблиць 1.1 - 1.3 довідникового посібника "Таблицы спиртометрические. Справочное пособие" (В.К. Янчевский, С.Т.Олійничук, З.Д.Кравчук, В.П.Ковальчук, В.Н.Михайло.- УкрНИИспиртбиопрод, 2002) (далі - Таблиці).

10. Кількість безводного спирту за температури 20 град.С, V_{20} , дал б.с., який міститься у виміряному об'ємі спирту, розраховують за формулою:

$$V_{20} = V_t \cdot n_{20}, \quad (1)$$

де: V_t - об'єм виміряного спирту за середньої температури в мірниках з урахуванням поправки на об'ємне розширення мірників від температури, обчислений згідно з Таблицею поправок на об'ємне розширення металевих технічних мірників I класу під час вимірювання об'єму спирту (додаток 1) (далі - Таблиця поправок);

n_{20} - множник для розрахунку об'єму безводного спирту, який міститься в об'ємі спирту за температури 20 град.С, визначений за спиртометричними таблицями 2.1-2.3 Таблиць залежно від об'ємної частки спирту етилового за температури 20 град.С у середній пробі і середньої температури виміряного об'єму спирту.

11. Кількість безводного спирту за температури 20 град.С, V_{20} , дал б.с., який міститься у визначеній масі спирту, розраховують за формулою:

$$V_{20} = M_{20} \cdot n_{20} / ((\rho_{20}) - 0,0012) \cdot 10, \quad (2)$$

де: M_{20} - маса зваженого спирту, кг;

n_{20} - множник для розрахунку об'єму безводного спирту, який міститься в об'ємі спирту за температури 20 град.С, визначений за спиртометричними таблицями 2.1 - 2.3 Таблиць залежно від об'ємної частки спирту етилового за температури 20 град.С у середній пробі і середньої температури виміряного об'єму спирту;

(ρ_{20}) - густина спирту за температури 20 град.С в середній пробі, визначена за спиртометричною таблицею 3.1 Таблиць за об'ємною часткою етилового спирту за температури 20 град.С в середній пробі, кг/куб.дм;

0,0012 - густина повітря за нормальних умов, кг/куб.дм;

10 - коефіцієнт перерахунку куб.дм в дал.

12. Кількість безводного спирту за температури 20 град.С, V_{20} , дал б.с., можна визначати пропуском спирту через засіб електронного обліку з автоматичним отриманням результату вимірювання на дисплеї приладу.

На дисплеї приладу повинні бути зазначені такі параметри результатів вимірювання партії спирту:

загальний об'єм, дал, або маса, кг;
середня температура, град.С;
середнє значення об'ємної частки спирту етилового за температури 20 град.С у відсотках у виміряному об'ємі;
об'єм безводного спирту, дал б.с.

Засоби електронного обліку повинні бути сертифіковані в Україні згідно з чинним законодавством та мати відносну похибку вимірювання спирту безводного, не більшу ніж $\pm 0,2\%$.

Ці засоби електронного обліку можуть бути об'єднані у вимірювальні комплекси автоматизації технологічних процесів, які здійснюють автоматичне відмірювання заданої кількості спирту безводного з відповідним автоматичним ввімкненням та вимкненням насосів, виконанням відповідних операцій із запірною та регулювальною апаратурою. Такі вимірювальні комплекси повинні гарантувати зберігання інформації про результати вимірювання та її захист від виправлень та внесення змін.

13. Засоби електронного обліку, які застосовуються в технології вимірювання кількості спирту, повинні мати чинні свідоцтва про повірку, видані органами ЦОВМ, мати пломби згідно зі схемою пломбування, що виключає можливість несанкціонованого втручання в роботу приладу обліку.

14. Спирт обліковується підприємством у кількості, яка фактично встановлена Актом про виробництво спирту, продуктів брагоректифікації та передачу їх у спиртосховище за формою П-18 (додаток 2) (далі - форма П-18) або вказаній в товарно-транспортній накладній на переміщення спирту етилового за формою N 1-ТН (спирт), затвердженою наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 28.04.2005 N 154 ([z0817-05](#)) "Про затвердження Інструкції про застосування форм товарно-транспортних накладних на переміщення спирту етилового, високооктанових кисневмісних домішок та алкогольних напоїв, форм товарно-транспортних накладних на переміщення спирту етилового, високооктанових кисневмісних домішок та алкогольних напоїв", зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 28.07.2005 за N 817/11097 (далі - форма N 1-ТН (спирт)).

15. Форма П-18 призначена для обліку щодобового виробництва спирту етилового-сирцю і продуктів брагоректифікації за лічильниками контрольних спиртовимірювальних апаратів і за зливом під час передачі їх у спиртосховище. Акт складається завідувачем виробництва в двох примірниках: оригінал здається в бухгалтерію, а копія лишається в цеху.

У разі вимірювання кількості спирту об'ємним методом в розділі II форми П-18 пункти 2 і 10 не заповнюються.

У разі вимірювання кількості спирту ваговим методом в розділі II форми П-18 не заповнюються пункти 1 - 4 та 6.

У разі вимірювання кількості спирту засобами електронного обліку в розділі II форми П-18 заповнюються пункти 1, 9 та 12.

Зворотний бік акта заповнюють у разі вимірювання кількості спирту об'ємним методом.

16. Контроль за обсягами виробленого спирту здійснюють спиртовимірювальними апаратами або засобами електронного обліку (далі - автоматичний облік). Результати автоматичного обліку фіксують у журналі обліку виробництва спирту за показниками лічильників контрольних спиртовимірювальних апаратів за формою П-21 (додаток 3) (далі - форма П-21). Аркуші журналу повинні бути пронумеровані, прошнуровані, скріплені печаткою та завірені підписом керівника і головного бухгалтера підприємства-виробника.

17. Списання втрат спирту під час зберігання та транспортування в межах норм природних втрат виконується за письмовим розпорядженням керівника підприємства.

Граничнодопустимі природні втрати спирту розраховують згідно з Нормами природних втрат спирту при зберіганні, переміщенні, транспортуванні залізничним, водним і автомобільним транспортом, затвердженими наказом Держспецмонополії України від 10.02.2000 N 14 ([z0111-00](#)), зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 29.02.2000 за N 111/4332 (далі - Норми природних втрат). Норми природних втрат застосовують тільки у разі виявлення фактичних втрат спирту під час зберігання, переміщення та транспортування.

II. Порядок відпуску спирту

1. Загальні вимоги до відпуску спирту

1. Відпуск спирту здійснюють партіями. Партією вважається кількість спирту одного найменування, однієї дати відвантаження, яка оформлена одним документом про якість та одним супровідним документом (форма N 1-ТН (спирт)) ([z0817-05](#)) чи залізничною накладною.

2. Спирт відпускає матеріально відповідальна за його збереження особа за обов'язковою участю представника виробничої лабораторії підприємства, який разом з матеріально відповідальною особою забезпечує правильність відбору проб, визначення об'ємної частки спирту за 20 град.С та середньої температури в мірниках.

3. Відпуск спирту здійснюють шляхом вимірювання кількості спирту в партії одним із методів, наведених у пунктах 6-12 розділу I Інструкції (пропуском через мірники чи електронні засоби обліку або зважуванням на вагах). Результатами вимірювання є об'єм або маса спирту, його середня температура і міцність. Результатами подальших розрахунків є об'ємна частка спирту етилового за температури 20 град.С та кількість безводного спирту в партії за температури 20 град.С. Кінцевий результат і проміжні результати розрахунків записують в журнал обліку відмірів спирту за формою П-23 (додаток 4) (далі - форма П-23).

Журнал за формою П-23 заповнює матеріально відповідальна особа спиртосховища (складу) під час кожного приймання і відпуску (відвантаження) спирту, що здійснюють на підставі відповідних документів.

У разі вимірювання спирту об'ємним методом (пропуском через мірники) в журналі записують кожний відмір спирту негайно після відбору відповідної частини середньої проби, визначення температури в мірнику та відкривання арматури на злив спирту з мірника. Після закінчення останнього відміру підраховують загальну кількість спирту в декалітрах; виводять середню температуру спирту в мірниках; за середньою температурою спирту згідно з Таблицею поправок (додаток 1) вводять поправку на об'ємне розширення мірників та визначають множник і розраховують кількість безводного спирту (дал б.с.).

У разі вимірювання кількості спирту об'ємним методом пункти 2 і 10 форми П-23 не заповнюють.

У разі вимірювання кількості спирту ваговим методом не заповнюють пункти 1, 3 - 5 та 8 форми П-23.

У разі вимірювання кількості спирту засобами електронного обліку заповнюють пункти 1, 9 та 12 форми П-23.

Кількість спирту, яку відібрано під час зачищення залізничної цистерни, записують в журнал окремим рядком з відміткою "зачищення".

Кожну операцію під час відміру спирту скріплюють відповідними підписами.

У разі проведення інвентаризації спирту об'ємним методом (пропуском через мірники) у журнал (на окремій сторінці) записують зроблені відміри спирту, а також всі інші показники, що фіксує комісія, необхідні для визначення кількості декалітрів безводного спирту.

Ці дані підтверджують підписами усі члени інвентаризаційної комісії.

4. У разі вимірювання кількості спирту в партії мірниками часткові зливи та доливи мірника допустимі лише для двох останніх вимірювань партії спирту вертикальними циліндричними мірниками. Середню пробу спирту від даної партії формують, відбираючи спирт з кожного мірника пропорційно його місткості через три спеціально встановлені в мірнику крани. Середню пробу відбирають згідно з ДСТУ 5043, об'єм якої повинен бути не менше 1 куб.дм.

Під час вимірювання фіксують об'єм спирту в кожному мірнику та температуру спирту в мірнику, град.С, яку вимірюють термометрами, встановленими посередині лобової частини мірника, та об'ємну частку спирту етилового за температури 20 град.С у відсотках у вимірюваному об'ємі. Загальний об'єм спирту визначають як суму об'ємів, відміряних мірниками. Якщо при вимірюванні температура спирту у мірнику відрізняється від 20 град.С, застосовується поправка на об'ємне розширення мірника незалежно від розмірів відхилення від нормальної температури згідно з Таблицею поправок (додаток 1). Поправка вноситься окремим рядком у всі документи на відпуск спирту. Середню температуру партії спирту визначають як середньоарифметичне (мірники однієї місткості) або середньодинамічне (мірники різної місткості) значення температур, виміряних в мірниках. Кількість безводного спирту визначають за формулою (1), наведеною в пункті 10 розділу I Інструкції. Приклади розрахунків при вимірюванні безводного спирту в партіях наведено в додатку 5.

5. У разі вимірювання кількості спирту в партії ваговим методом всю кількість спирту у партії перекачують в стаціонарну або пересувну тару, яку зважують на відповідних вагах. Від маси спирту з тарою (брутто) віднімають масу тари та отримують масу партії спирту (нетто). Зважування можна здійснювати за один або декілька разів. Об'ємну частку спирту етилового за температури 20 град.С визначають у середній пробі, відібраній з того резервуару, з якого відвантажують партію спирту, або з тари споживача, або з тари, в якій зважують партію спирту. Середню пробу відбирають згідно з ДСТУ 5043. Кількість безводного спирту визначають за формулою (2), наведеною в пункті 11 розділу I Інструкції.

6. У разі вимірювання спирту електронними засобами обліку необхідно пропустити через названий засіб всю кількість спирту у партії. Результати вимірювання отримують автоматично на дисплеї електронного засобу обліку.

У разі виникнення сумнівів щодо правильності роботи приладів обліку об'ємну частку етилового спирту за температури 20 град.С додатково контролюють в середній пробі, відібраній з резервуара, з якого відвантажують, або з тари, в яку зливають партію спирту, згідно з ДСТУ 5043.

7. Відпуск спирту в забруднену і несправну тару заборонено.

2. Порядок відпуску спирту з виробництва у спиртосховище

1. Відпуск (передачу) спирту з виробництва у спиртосховище проводять щоденно. Після вихідних та святкових днів відпуск спирту

з виробництва в спиртосховище можна здійснювати один раз за дві - три доби за наявності в спиртоприймальному відділенні резервуарів достатнього об'єму.

2. До початку відпуску спирту з виробництва в спиртосховище працівник лабораторії здійснює відбір середньої проби від всього об'єму спирту, що підлягає передачі. Пробу відбирають згідно з ДСТУ 5043. За результатами випробування на відповідність проби спирту вимогам ДСТУ 4221 "Спирт етиловий ректифікований. Технічні умови" (далі - ДСТУ 4221) визначають сорт виробленої партії спирту.

У разі використання мірників, спільних для спиртоприймального відділення та спиртосховища, та відповідних технічних можливостей допускається здійснення відпуску спирту споживачу безпосередньо зі спиртоприймального відділення, за наявності наряду та письмового розпорядження керівника підприємства на відпуск. Облік відпуску спирту здійснюють з відповідним відображенням у журналах обліку спирту в спиртосховищі за формою П-20 (додаток 6) (далі - форма П-20), обліку спирту в резервуарах за формою П-22 (додаток 7) (далі - форма П-22) та у формі П-23.

3. До початку відпуску спирту апаратник брагоректифікаційної установки тимчасово закриває відбір спирту з установки та після припинення надходження спирту в контрольний спиртовимірвальний апарат або електронний засіб обліку виробництва спирту записує показники лічильника приладу у журнал за формою П-21. Ці показники приладу та показники, які були отримані перед попередньою передачею спирту зі спиртоприймального відділення до спиртосховища, фіксують також в акті за формою П-18. Результати вимірювання об'єму спирту й об'єму безводного спирту лічильниками контрольних спиртовимірвальних апаратів або електронних засобів обліку фіксують в акті окремо для кожного лічильника.

Фіксація показників контрольних спиртовимірвальних апаратів або електронних засобів обліку здійснюється на початок першої зміни доби, крім випадків виробничої необхідності додаткової термінової перевірки роботи вказаних засобів.

Після запису показників лічильника апаратник перекриває кран на комунікації подачі спирту після спиртовимірвального апарата в заповнюваний збірник спирту та відкриває кран подачі спирту на вільний від спирту збірник спиртоприймального відділення, поновлює відбір спирту з установки.

Заборонено проводити фіксування показників приладів обліку під час відбору спирту.

Весь спирт, вироблений на момент фіксування показників лічильника спиртовимірвального апарата, повинен бути заміряний і переданий з виробництва в спиртосховище в той самий день.

Передачу спирту здійснює завідувач виробництва (особа, уповноважена керівником підприємства) матеріально відповідальній особі спиртосховища за обов'язкової участі працівника лабораторії, який нарівні з завідувачем виробництва і матеріально відповідальною особою спиртосховища несе відповідальність за правильність відбору проб, визначення об'ємної частки етилового спирту за температури 20 град.С та середньої температури спирту.

4. Вимірювання кількості спирту під час передачі з виробництва у спиртосховище виконують пропуском через мірники або засоби електронного обліку чи зважуванням на вагах.

Можна використовувати результати автоматичного контрольного вимірювання, отримані на засобах електронного обліку, про кількість виробленого безводного спирту, дал б.с., та середню об'ємну частку спирту етилового за температури 20 град.С у виробленій партії спирту, % об., для безпосереднього внесення в акт за формою П-18 як результати вимірювання, якщо відносна

похибка засобу електронного обліку не перевищує $\pm 0,2\%$ за безводним спиртом.

Кінцевим результатом вимірювання є об'ємна частка етилового спирту за температури 20 град.С, % об., та кількість безводного спирту в партії за температури 20 град.С, дал б.с. Кінцевий результат і проміжні результати розрахунків записують в акт за формою П-18.

За результатами передачі спирту складають акт за формою П-18. Акт складається завідувачем виробництва у двох екземплярах. Оригінал акта передають в бухгалтерію підприємства в день його складання, а копія лишається в цеху у завідувача виробництва.

5. Якщо у перебігу двох підряд відпусків спирту з виробництва у спиртосховище розходження між результатами вимірювання кількості спирту за показниками контрольного автоматичного спиртовимірювального апарата та вимірювання кількості спирту одним із методів, викладених у пунктах 6-12 розділу I Інструкції, перевищує величину відносної похибки $\pm 0,5\%$ кількості безводного спирту, відпуск спирту до усунення причин, які викликають перевищення розходження, здійснює спеціальна комісія, призначена керівником підприємства.

6. Спирт, що знаходиться у трубопроводах після вимірювальних приладів, якими здійснюють його подачу з виробництва у спиртосховище, числиться за спиртосховищем. Його враховують під час проведення інвентаризації шляхом повного зливу з трубопроводів і насосів та вимірювання.

7. Після закінчення відпуску спирту з виробництва у спиртосховище на арматуру (кран), яка встановлена після вимірювальних приладів, перед насосом і після насоса подачі спирту в спиртосховище накладається пломба матеріально відповідальною особою спиртосховища.

3. Порядок відпуску спирту для транспортування споживачам автомобільним транспортом

1. Відпуск спирту споживачам здійснюють за нарядами, форми яких затверджено наказом Державної податкової адміністрації України від 31.03.2003 N 145 (z0478-03) "Про затвердження Порядку оформлення нарядів на відпуск спирту, фракції головної етилового спирту та повернення спиртовмісних рідин", зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 12.06.2003 за N 478/7799 (із змінами). Спирт відпускають тільки споживачу, вказаному в наряді. Форма наряду на відпуск, а також порядок його оформлення затверджуються згідно з чинним законодавством. Наряд на відпуск спирту є документами суворої звітності, внесення змін до якого забороняється.

Відпуск спирту без наряду забороняється, крім випадків, передбачених законодавством.

Відпуск побічних продуктів брагоректифікації, крім фракції головної етилового спирту, здійснюють без нарядів.

2. Для одержання спирту покупець разом із нарядом надає постачальнику:

довідку ДПА за місцем реєстрації, в якій зазначено обсяг і мету використання спирту;

довіреність покупця за встановленою формою у разі отримання спирту представником покупця у постачальника.

Відпуск спирту без зазначених документів забороняється.

3. Оформлення документів на відвантаження спирту здійснюють посадові особи, уповноважені на це наказом керівника

підприємства-постачальника.

4. Відпуск спирту зі спиртосховища або спиртобази здійснює матеріально відповідальна особа з письмового розпорядження керівника підприємства-постачальника (виробника).

Відпуск спирту понад кількість, яку вказано у наряді, заборонено.

5. Перед відпуском спирту тару для його транспортування обов'язково перевіряє представник лабораторії постачальника і довірений представник покупця (у разі його присутності) щодо справності і чистоти.

6. Відпуск спирту оформляють заповненням відповідних розділів журналу за формою П-23 та акта про відвантаження і приймання спирту за формою П-24 (додаток 8) (далі - форма П-24), названий акт не заповнюють на відвантаження партії спирту об'ємом, меншим ніж 60 дал.

Акт за формою П-24 складають на кожне відвантаження (відпуск) спирту і продуктів брагоректифікації залізницею, автотранспортом або водним транспортом. На кожен сорт спирту і продукти брагоректифікації складають окремий акт.

Організація-постачальник заповнює ліву частину лицьового боку акта і на зворотному його боці свою частину Довідки про операції під час відвантаження і приймання спирту та про норми граничнодопустимих природних втрат спирту.

Праву частину лицьового боку акта і решту розділів на зворотному боці заповнює одержувач.

Усі передбачені формою акта реквізити підлягають обов'язковому заповненню. Підчистки, помарки і виправлення в акті не допускаються.

Розділи акта за формою П-24 "Визначення кількості спирту під час відвантаження" і "Визначення кількості спирту під час приймання" заповнюють відправник і одержувач відповідно до записів у журналі обліку відмірів спирту за формою П-23.

У разі вимірювання кількості спирту об'ємним методом у розділах форми П-24 про визначення кількості спирту пункти 2 і 10 не заповнюють.

У разі вимірювання кількості спирту ваговим методом у розділах форми П-24 про визначення кількості спирту не заповнюють пункти 1, 3, 4 та 6.

У разі вимірювання кількості спирту електронними засобами обліку у розділах форми П-24 про визначення кількості спирту заповнюють пункти 1, 9 та 12.

Акт за формою П-24, заповнений і підписаний особами, що брали участь у відвантаженні спирту, передають в бухгалтерію, після ретельної перевірки акт підписують керівник і головний (старший) бухгалтер організації, підписи скріпляють печаткою. Головний (старший) бухгалтер, крім того, підписує Довідку про норми операції під час відвантаження і приймання спирту та про норми граничнодопустимих природних втрат спирту.

Примірник акта за формою П-24, що залишають в бухгалтерії, є підставою для відображення втрат спирту в облікових документах.

Одержувач після заповнення правої частини лицьового боку акта за формою П-24 і його зворотного боку один примірник акта повертає заводу-постачальнику.

Примірник акта за формою П-24, який повертають за відсутності наднормативних природних втрат спирту в дорозі, залучають до бухгалтерської проводки на списання відпущеного спирту.

Примірники акта за формою П-24, які повертають одержувачі, із зафіксованими в них наднормативними втратами спирту після встановлення винної сторони і відшкодування одержувачу належної частини (або всієї) вартості спирту, якого не вистачає, додають до

бухгалтерських проводок, що відображають наднормативні природні втрати спирту при транспортуванні.

Оформлений у встановленому порядку акт за формою П-24 підписують керівник та головний бухгалтер і скріплюють печаткою підприємства - постачальника спирту.

Відпуск спирту оформляють також спеціальною товарно-транспортною накладною за формою N 1-ТН (спирт) ([z0817-05](#)).

Відібрані при відпуску спирту проби після визначення об'ємної частки спирту етилового зливаються в тару покупця, об'єм яких врахований в кількості відпущеного спирту.

7. Акт за формою П-24 складають на кожну партію спирту у трьох екземплярах, один з яких залишає собі постачальник, а два інших передають покупцю. Покупець один екземпляр цього акта повертає постачальнику із заповненими даними про фактичну кількість прийнятого спирту не пізніше ніж через два дні після приймання спирту.

8. Кожна партія спирту, яку відпускає виробник покупцю, повинна супроводжуватися документом про якість, який видає виробнича лабораторія підприємства-виробника спирту.

4. Відпуск спирту для транспортування покупцям залізницею

1. Спирт у разі транспортування покупцю залізницею відпускають на підставі наряду та письмового розпорядження керівника підприємства-постачальника.

Розпорядження може бути у вигляді розпорядчого надпису на наряді на відпуск спирту або окремим письмовим розпорядженням з обов'язковим зазначенням у ньому дати і номера наряду.

2. Наповнення залізничної цистерни здійснюють безпосередньо зі спиртовимірвального відділення на складі виробника (постачальника). Якщо до підприємства не підведені залізничні колії, то для доставки на станцію відправлення партію спирту зі спиртовимірвального відділення частинами наливають в автоцистерну (бочки).

Транспортування спирту автотранспортом від складу виробника до залізничної станції для подальшого завантаження в залізничну цистерну оформляють за формою N 1-ТН (спирт) ([z0817-05](#)).

За наявності на підприємстві на станції пристанційної спиртобази зі своєю матеріально відповідальною особою та самостійним кількісним обліком спирту, відпуск спирту з території підприємства-виробника на пристанційну базу оформляють спеціальною товарно-транспортною накладною за формою N 1-ТН /спирт/ ([z0817-05](#)) та актом за формою П-24. Зберігання спирту на пристанційній базі здійснюють згідно з порядком, встановленим Інструкцією.

Перед наливом спирту в залізничну цистерну постачальником ретельно перевіряється придатність залізничної цистерни щодо її справності та чистоти котла.

При відвантаженні спирту обов'язкова присутність працівника лабораторії постачальника, який бере участь в перевірці чистоти цистерни, відборі проб спирту, визначенні концентрації, температури та висоти недоливу спирту та підтверджує ці дані своїм підписом в акті за формою П-24.

3. Після закінчення наливання спирту в залізничну цистерну постачальник складає акт за формою П-24 та заповнює залізничну накладну.

Акт складають у трьох примірниках, один з яких залишає собі постачальник, два направляють покупцю разом із залізничною накладною. Покупець один примірник акта повертає постачальнику із заповненими даними про фактичну кількість прийнятого спирту не пізніше ніж через два дні після приймання спирту.

4. Заповнену спиртом залізничну цистерну опломбовують і навішують запірно-запобіжні пристрої (далі - ЗЗП) згідно з Правилами перевезення наливних вантажів, затвердженими наказом Міністерства транспорту України від 18.04.2003 N 299 ([z0558-03](#)), зареєстрованими у Міністерстві юстиції України 07.07.2003 за N 558/7879 (із змінами) (далі - Правила перевезення наливних вантажів).

До залізничної накладної на кожну цистерну додають акт за формою П-24 та документ про якість, який видає виробнича лабораторія підприємства-виробника спирту.

5. Після відбору проби постачальник визначає висоту недоливу спирту в цистерні від верхнього краю наливного люка до рівня налитого спирту спеціальною стандартною металевою лінійкою, яка має державне повірочне тавро і на якій нанесені поділki з інтервалом 1 мм. Перевезення спирту залізницею [проводиться](#) відповідно до Правил перевезення наливних вантажів ([z0558-03](#)).

5. Порядок відпуску спирту для виробничо-експлуатаційних, лабораторних та інших цілей

1. Відпуск спирту для виробничо-експлуатаційних потреб власного виробництва, лабораторних та інших цілей оформляють вимогою на відпуск спирту на виробництво за формою П-29 (додаток 9) (далі - форма П-29).

Відпуск спирту виробничим підрозділам здійснює матеріально відповідальна особа спиртосховища за вимогою, підписаною керівником та головним бухгалтером підприємства.

Відпуск спирту зі спиртосховища для технологічних потреб власного виробництва, експлуатаційних, лабораторних та інших цілей виробництва здійснюють згідно з чинними нормами за виробничою програмою підприємства і номенклатурою продукції та виробів, для виробництва яких передбачено використання спирту.

2. Виробничі підрозділи підприємства ведуть щоденний облік надходження і витрати спирту в окремому журналі довільної форми, в якому вказують назву та кількість проведених операцій, найменування та кількість витраченого спирту на кожну операцію і в цілому за день.

3. Об'єм витрат спирту для технологічних потреб власного виробництва, експлуатаційних, лабораторних та інших цілей оформляють актом, який складається щомісячно, в якому вказують:

кількість виготовлених виробів (виконаних робіт), для яких передбачено використання спирту;

норму витрати;

фактичну витрату спирту;

втрати і залишки спирту.

Акт підписують робітники, які беруть участь у прийманні і використанні спирту, і затверджує керівник підприємства.

4. Помилки в первинних документах, звітах, актах і журналах з обліку спирту виправляють шляхом закреслення неправильного запису однією лінією і надпису над нею правильного. Виправлення повинні бути засвідчені підписами осіб, відповідальних за складання

документа.

III. Порядок зберігання та інвентаризації спирту

1. Порядок зберігання спирту

1. Спирт зберігають в сталених резервуарах (збірниках) за умови забезпечення можливості вимірювання в них наявного об'єму спирту.

Залежно від величини резервуарів їх місткість визначають об'ємним або обмірним (геометричним) способом.

1.1. Об'ємний спосіб застосовують для градування резервуарів невеликої місткості (до 300 куб.м).

Під час градування об'ємним способом воду порціями заливають з мірника в резервуар, який градують, після чого вимірюють рівень рідини в резервуарі металевою рулеткою.

Вимірювання місткості резервуарів об'ємним способом можна здійснювати і зливом рідини з резервуара в мірник. Для цього резервуар наповнюють водою, витримують за температури навколишнього середовища не менше ніж 30 год., після чого воду з резервуара зливають через мірник. Рівень води в резервуарі вимірюють рулеткою або наміткою до і після зливу кожного мірника.

Під час вимірювання висоти рівня рідини в резервуарі рулетка повинна мати на кінці вантаж (лот).

Вантаж прикріплюють до стрічки так, щоб нижня поверхня його, дотична з дном резервуара, збігалась з нульовим діленням стрічки. Поділки стрічки, які закриваються вантажем, наносять на бічну поверхню вантажу. Різниця значень попереднього і подальшого вимірювань на мірній стрічці позначає висоту наливу (у мм) і відповідає місткості мірника.

Градувальну таблицю складають у вигляді двох колонок: у першу колонку вносять висоту наливу від контрольної плити, а в другу - відповідний їй об'єм в порядку зростання.

Вимірювання місткості резервуарів проводять мірниками: до 10 куб.м - 1 дал; від 10 куб.м до 100 куб.м - 10 дал; від 100 куб.м до 200 куб.м - 75 дал; від 200 куб.м і вище - 250 дал.

Для обчислення місткості резервуара, V, куб.дм, що вимірюють об'ємним способом до 300 куб.м, застосовують такі формули:

а) для резервуарів циліндричної форми:

$$V = \frac{(\pi) \cdot r^2 \cdot h}{1000} ; \quad (1)$$

б) резервуарів чотирикутної форми:

$$V = \frac{a \cdot b \cdot h}{1000} , \quad (2)$$

де: (π) - відношення довжини кола до діаметра, 3,1429;

h - висота резервуара, см;

r - радіус внутрішнього кола резервуара, см;

a - довжина резервуара, см;

b - ширина резервуара, см;

1000 - коефіцієнт перерахунку куб.см в куб.дм.

Приклади застосування формул для обчислення місткості резервуарів наведені у додатку 10.

1.2. Обмірний спосіб застосовують для градування резервуарів великої місткості (понад 300 куб.м). Вимірювання місткості

резервуарів цим способом виконують, як правило, спеціалізовані організації.

Резервуари, що не були в експлуатації, перед обміром заповнюють водою і витримують за температури навколишнього середовища не менше ніж 15 діб.

Під час підготовки резервуарів до градуювання необхідно дотримуватися усіх вимог з техніки безпеки.

Обмір резервуарів виконувати тільки за плюсових температур повітря (до +25 град.С).

Вихідними даними для визначення повної місткості резервуара і його градуювання є:

довжина кола першого нижнього поясу (царги);

загальна висота резервуара і висота кожного поясу;

конусність резервуара в цілому і кожного поясу;

товщина стінки кожного поясу;

об'єм придонної частини резервуара (незмінна місткість).

1.3. Для обчислення місткості резервуара, V, куб.дм, що вимірюють обмірним способом, застосовують такі формули:

Внутрішній діаметр окремих поясів (царг), d, мм:

а) для резервуарів телескопічної збірки:

$$d_1 = D_1 - 2 \cdot (\sigma_1), \quad (3)$$

$$d_2 = D_1 - 2 - (\sigma_1) - 2 \cdot (\sigma_2), \quad (4)$$

$$d_3 = D_1 - 2 \cdot (\sigma_1) - 2 \cdot (\sigma_2) - 2 \cdot (\sigma_3); \quad (5)$$

б) для резервуарів східчастої збірки:

$$d_1 = d_3 = d_5 = D_1 - 2 \cdot (\sigma_n), \quad (6)$$

$$d_2 = d_4 = d_6 = D_1 - 4 \cdot (\sigma_n), \quad (7)$$

де: D_1 - зовнішній (розрахунковий) діаметр нижнього поясу, мм;

$d_1, d_2, d_3, d_4, d_5, d_6$ - внутрішні діаметри поясів резервуара, мм;

$(\sigma_1), (\sigma_2), (\sigma_3), (\sigma_n)$ - товщина стінок поясів, мм.

Для визначення внутрішнього діаметра поясу n-ї царги резервуара, d_n , мм, застосовується формула:

$$d_n = D_p + K_n - 2 \cdot (\sigma_n), \quad (8)$$

де: D_p - розрахунковий діаметр резервуара, мм;

K_n - поправка на конусність і деформацію за даними відвісних

вимірів для n-ї царги;

(σ_n) - товщина листа n-ї царги.

n

Для визначення розрахункового діаметра нижнього поясу резервуара (з точністю до 1 мм), D , мм, застосовується формула:

$$D = \frac{S}{\pi} ; \quad (9)$$

де S - середня довжина кола нижнього поясу, мм.

Для визначення поправки на конусність, K , мм, застосовують формулу:

$$K = \frac{E_{nm} + 2 \cdot E_{cp} + E_{vp}}{2 \cdot m} , \quad (10)$$

де: E - знак суми;

E_{nm} - алгебраїчна сума зсувів для низу n -ї царги, мм;

E_{cp} - те саме для середини, мм;

E_{vp} - те саме для верху, мм;

m - число ліній прямовисного проміру.

Обчислення площі F , кв.м, n -ї царги (в кв.м до тисячного знака) обчислюється за формулою:

$$F = 0,7854 \cdot d^2 \cdot 10^{-6} . \quad (11)$$

Об'єм n -ї царги, V , дал, визначається за формулою:

$$V = F \cdot H , \quad (12)$$

де: H - висота n -ї царги, см.

Об'єм заповнення першого нижнього поясу, V_1 , дал, визначається за формулою:

$$V = V_0 + F_{n1} \cdot H_{n1} , \quad (13)$$

де: V_0 - об'єм незмінної місткості рідини до основи нижнього шару, дал;

F_{n1} - площа поперечного перерізу нижньої царги, кв.м;

H_{n1} - висота наливу нижньої царги, см.

Об'єм заповнення для другої царги визначається як сума об'ємів незмінної місткості нижнього поясу і другої царги і т.ін.

Для обчислення висоти наливу H , мм, приведеної до температури 20 град.С, використовують формулу:

$$H_{\text{пр}} = H_{\text{вим}} + \frac{H_{\text{вим}}}{1000} \cdot n, \quad (14)$$

де: $H_{\text{вим}}$ - виміряна стрічкою висота наливу, мм;

n - поправка на температуру спирту в резервуарі, в мм на кожен метр висоти наливу, яку визначають за таблицею 1 додатка 11.

Обчислення середньої температури корпусу, $t_{\text{сер}}$, град.С, проводять за формулою:

$$T_{\text{сер}} = 0,5 \cdot \left(\frac{t_1 + t_2 + t_3 + t_4}{4} + t_5 \right), \quad (15)$$

де: t_1, t_2, t_3, t_4 - покази термометрів в чотирьох точках нижнього поясу резервуара, що розташовані за сторонами світу;
 t_5 - покази термометра верхнього поясу.

Для обчислення граничнодопустимих втрат спирту під час зберігання визначають поверхню (дзеркало) випаровування спирту в резервуарі.

У вертикальних циліндричних або прямокутних резервуарах для обчислення втрат приймають поверхню випаровування за нижнім поясом резервуара.

1.4. Під час вимірювання резервуарів місткістю понад 300 куб.м застосовують одночасно два способи:

а) придонну частину резервуара до поверхні контрольної плити вимірюють об'ємним способом. Об'єм придонної частини не повинен перевищувати 3000 дал;

б) циліндричну частину корпусу резервуара, починаючи від контрольної плити і вище, вимірюють обмірним способом із застосуванням спеціальних пристосувань (гідростатичний нівелір, рулетка з 10-, 20- або 30-метровою сталевую стрічкою, динамометр з верхньою межею вимірюваного зусилля 100 Н (10 кгс), каретка, малий висок з магнітною стійкою і шкалою, термометри з ціною поділки 0,1 град.С чи 0,5 град.С).

Під час вимірювання геометричних розмірів резервуара враховують деформації його корпусу, конусність, вм'ятини.

Контрольна плита є початковою точкою, від якої вимірюють висоту заповнення.

Вимірювання резервуара починають з визначення об'єму придонної його частини.

Для вимірювання довжини кола нижнього поясу на відстані 200 - 300 мм нижче за шов з'єднання двох нижніх поясів наносять горизонтальну лінію відміру за допомогою гідростатичного нівеліра. Відмітки цієї лінії наносять по колу резервуара через кожні 1,5 - 2 м після збігу менісків рідини в обох трубках нівеліра.

Лінію вважають нанесеною правильно, якщо розбіжність між початковою і кінцевою горизонтальними відмітками не перевищує 2 мм.

Результати вимірювань підсумовують з урахуванням поправок на неточність градування мірної стрічки згідно зі Свідоцтвом про повірку мірної стрічки.

Вимірювання висоти першої нижньої царги, яке проводять усередині резервуара, починають від рівня контрольної плити до

нижньої кромки шва з другим поясом. Висоту другої царги вимірюють від кромки шва з першим поясом до нижньої кромки шва з третім поясом і т.ін. Результати вимірювання окремих поясів округляють до цілих значень в сантиметрах, залишаючи загальну висоту резервуара постійною.

Усі порушення форми корпусу резервуара, тобто конусність поясів вище за горизонтальну лінію відміру, визначають за відхиленням точок на поясах резервуара від твірної циліндра. Лінії вертикальних відмірів слід розташовувати так, щоб вони не збігались з вертикальними зварними швами.

Число вертикальних ліній відміру конусності повинно бути парне і не менше ніж 16. У разі діаметра резервуара понад 15 м число ліній відміру збільшують на два на кожні 2 м діаметра понад 15 м.

Конусність заміряють в двох напрямках: під час руху каретки вгору, а потім - вниз. У таблицю записують середні значення відліків для кожної точки. На кожному поясі вибирають три точки відміру: нижню, середню і верхню. Розбіжність між відліками за шкалою під час руху каретки вгору і вниз у кожній точці не повинна перевищувати 5 мм.

За результатами обміру складають градуювальні таблиці, в які вносять висоту наливу від контрольної плити через 1 см і відповідний об'єм заповнення, дал, з точністю до десяткового знака.

У період експлуатації під час визначення всієї кількості спирту в резервуарі великої місткості висоту наливу встановлюють з урахуванням поправки на температурну деформацію сталевий стрічки, яку знаходять за таблицею 1 додатка 11.

За висотою наливу резервуара згідно з градуювальними таблицями знаходять відповідний їй об'єм спирту, до якого додають постійний об'єм придонної частини резервуара.

Для точнішого визначення об'єму спирту в резервуарі необхідно враховувати температурні деформації його корпусу.

Для вимірювання температури корпусу резервуара в п'яти спеціальних патронах встановлюють термометри: чотири з них - внизу за сторонами світу, п'ятий - на кромці шва першого і другого поясів, шостий - на верхньому поясі: на 300 - 350 мм нижче кришки резервуара.

Для введення поправки на температурні деформації корпусу резервуара визначають середню температуру корпусу за формулою (15), наведеною в підпункті 1.3 пункту 1 глави 1 розділу III Інструкції, з подальшим визначенням поправочного коефіцієнта за таблицею 2 додатка 11, на який множать значення об'єму заповнення, визначеного за градуювальною таблицею.

Вводять поправку на змінювання об'єму корпусу резервуара залежно від тиску рідини, яку знаходять за таблицею 3 додатка 11.

1.5. Після закінчення чотирирічного терміну експлуатації резервуарів для спирту місткістю більше ніж 300 куб.м, які вимірюють обмірним способом, проводять повторну перевірку конусності нижнього поясу резервуара малим виском і вище розміщених поясів за допомогою каретки.

У разі відхилу значень за шкалою більше ніж на ± 1 см в порівнянні з даними попередніх вимірювань резервуара проводять повторне його градуювання. Якщо ж відхил значень менший вищезгаданих, то повторне градуювання не проводять і під час вимірювань спирту використовують раніше складені таблиці градуювання.

2. Резервуари для зберігання спирту встановлюють на відкритій площадці або у приміщенні. Місткість резервуарів повинна забезпечувати зберігання передбаченого запасу спирту за сортами та кількістю.

Спирт можна зберігати в сталених бочках згідно з ГОСТ 13950 "Бочки стальные сварные и закатные с гофрами на корпусе. Технические условия", ГОСТ 6247 "Бочки стальные сварные с обручами катания на корпусе. Технические условия", металевих флягах згідно з ГОСТ 5037 "Фляги металлические для молока и молочных продуктов. Технические условия".

Спирт в невеликій кількості допустимо зберігати в бутлях згідно з ГОСТ 10117 "Бутылки стеклянные для пищевых жидкостей. Технические условия".

Бочки, фляги, бутлі повинні бути закупорені корками, опломбовані або опечатані підприємством-власником.

Зберігання спирту в сталеній оцинкованій або алюмінієвій тарі, а також в тарі, властивості якої впливають на якість спирту, заборонено.

3. Відкриті площадки і закриті приміщення (спиртосховища) для зберігання спирту повинні відповідати вимогам, які встановлені чинним законодавством. Спиртосховища закритого типу будують з порогом, що забезпечує створення "басейну" вільним об'ємом більшим, ніж об'єм найбільшого резервуара, встановленого в даному спиртосховищі. Підлогу, поріг та стіни на висоту порога виконують з гідроізоляцією та з невеликим нахилом в бік, протилежний вхідним дверям, облагодженним напрямком, [насосом](#) та комунікацією на випадок проливання спирту.

Площадка спиртосховища відкритого типу повинна мати тверде покриття, огорожу (обвалювання) земляним валом або суцільною стіною з негорючих матеріалів. Висота огорожі повинна бути на 0,2 м вищою, ніж розрахункова, для створення вільного об'єму всередині огорожі більшого, ніж об'єм найбільшого резервуара, встановленого на даній площадці.

4. У спиртосховищі повинен бути забезпечений вільний зі всіх боків доступ до кожного резервуара для його огляду з можливістю встановлення драбин і площадок для роботи на кришці резервуара (відбір проб, замір рівня спирту тощо).

Градування стаціонарних резервуарів і спиртоприймальників для зберігання спирту проводиться комісією, створеною наказом керівника підприємства за обов'язкової участі матеріально відповідальної особи, що працює з цими резервуарами, та виробничої лабораторії. Градування здійснюють не рідше одного разу на 5 років і негайно - у разі виявлення усадки, будь-якого виду деформації або після проведення ремонту резервуарів.

5. Для обчислення граничнодопустимих втрат спирту під час зберігання визначають поверхню (дзеркало) випаровування спирту в резервуарі.

У вертикальних циліндричних або прямокутних резервуарах для обчислення втрат приймають поверхню випаровування за нижнім поясом резервуара.

Поверхню випаровування, F , кв.м, вертикальних циліндричних резервуарів обчислюють за формулою:

$$F = 0,785 \cdot D^2, \quad (16)$$

де D - діаметр резервуара за нижнім поясом, м.

Для горизонтальних циліндричних або конічних резервуарів в обчисленні втрат спирту поверхню випаровування приймають залежно від ступеня фактичного наповнення резервуара у розмірі 0,94 і 0,8 можливої місткості.

Поверхню випаровування для циліндричних горизонтальних резервуарів обчислюють за формулами:

а) для короткочасного зберігання спирту:

$$F = 0,87 \cdot D \cdot L ; (17)$$

б) для тривалого зберігання спирту:

$$F = 0,64 \cdot D \cdot L , (18)$$

де: D - діаметр резервуара, м;

L - довжина резервуара, м;

0,87 - коефіцієнт, що враховує заповнення резервуара на 0,8 його місткості при короткочасному зберіганні (до 10 днів);

0,64 - коефіцієнт, що враховує заповнення резервуара на 0,94 його місткості при тривалому зберіганні (понад 10 днів).

Для конічних горизонтальних резервуарів поверхню випаровування обчислюють за формулами:

$$F = 0,87 \cdot ((D+d)/2) \cdot L (19)$$

$$\text{та } F = 0,64 \cdot ((D+d)/2) \cdot L , (20)$$

де: D - діаметр максимального перетину, м;

L - довжина резервуара, м;

d - діаметр мінімального перетину, м;

0,87 - коефіцієнт, що враховує заповнення резервуара на 0,8 його місткості у разі короткочасного зберігання (до 10 днів);

0,64 - коефіцієнт, що враховує заповнення резервуара на 0,94 його місткості у разі тривалого зберігання (понад 10 днів).

Поверхня випаровування для кожного резервуара є величиною постійною, її записують на резервуарі під написом, що вказує його місткість і дату вимірювання.

6. Резервуар для зберігання спирту повинен мати люки для його чистки і лючки для опускання рулетки з лотом (метрштока) і пробовідбірника, повітряний хідник для з'єднання з атмосферою через вогневий захисник і дихальний клапан.

Кришку люка і лючків резервуара слід встановлювати на гумовій прокладці і завжди щільно закривати.

Встановлення мірного скла і пробних кранів не допустиме.

Мірники та резервуари для зберігання одного виду спирту через повітряні хідники та вогневий запобіжник необхідно обладнати замкненою системою трубопроводів, яку з'єднують з атмосферою через дихальний клапан. Для резервуарів зберігання спирту зовнішнього розміщення перед дихальним клапаном додатково встановлюють спиртовловлювач з водяним охолодженням.

7. До першого наливу спирту резервуар повинен бути проградуйований, забезпечений металевою рулеткою з міліметровими поділками або лінійкою, або метрштоком. Рулетка повинна починатись наконечником з матеріалу, який виключає іскроутворення під час замірів. Рулетка повинна мати клеймо та свідоцтво про перевірку засобу виміральної техніки.

Після монтажу або капітального ремонту резервуара, зміни виду спиртопродукту, який зберігають в резервуарі, виконують пропарку та промивку резервуара, а після, за необхідності, промивку спиртом. Промивку виконують за письмовим розпорядженням керівника підприємства, витрати спирту на промивку визначає комісія, призначена керівником підприємства. Витрату спирту списують згідно з актом на промивання тари для транспортування спирту за формою П-28 (додаток 12) (далі-форма П-28).

8. Усі люки, повітряні хідники, фланцеві з'єднання і крани резервуарів, встановлених на відкритих площадках, повинні бути опломбовані матеріально відповідальною особою спиртосховища.

Від магістрального трубопроводу спирту до кожного резервуара повинні бути проведені відповідні трубопроводи з кранами на початку відводів. Для технічних спиртів та інших спиртвмісних продуктів технічного призначення монтуються окремі магістральні труби.

Під кришкою резервуара в наливному спиртопроводі роблять отвір діаметром від 8 до 12 мм для запобігання сифонуванню спирту під час зупинки [насоса](#) подачі спирту.

Наливна труба повинна не доходити до дна резервуара на 200 мм та мати відріз зі скосом 45 град.

9. Механік підприємства разом із матеріально відповідальною особою спиртосховища не рідше ніж один раз на місяць уважно оглядають резервуари, трубопроводи та арматуру спиртосховища та занотовують результати обстеження в спеціальний журнал огляду стану обладнання, трубопроводів і арматури спиртосховища (складу) (додаток 13) (далі - журнал огляду стану обладнання).

Аркуші зазначеного журналу повинні бути пронумеровані, прошнуровані, скріплені печаткою та завірені підписом керівника або головного інженера підприємства.

Матеріально відповідальна особа спиртосховища щоденно виконує огляд запірної арматури, комунікацій, резервуарів та іншого устаткування спиртосховища із занесенням виявлених несправностей в журнал огляду стану обладнання, трубопроводів і арматури спиртосховища (складу) (додаток 13) та письмово інформує про це керівника підприємства.

10. Резервуари, цистерни або бочки у весняно-літній період слід заповнювати спиртом не більше ніж на 95% місткості, а в осінньо-зимовий період - не більше ніж на 97% місткості.

11. Після закінчення робочого дня або у разі покидання території підприємства матеріально відповідальна особа повинна зачинити двері спиртосховища на замок, опломбувати їх і ввімкнути охоронну сигналізацію. Пломби передають на збереження службі охорони з відповідним записом в постовому журналі та, відповідно, приймають перед відкриванням складу.

12. Облік спирту в спиртосховищі здійснюють в декалітрах безводного спирту та занотовують в спеціальних журналах за формами П-20 та П-22.

Записи в журналах роблять чорнилами або кульковою ручкою після завершення операції з приймання (відпуску, переміщення) спирту на підставі оформлених первинних документів, на яких роблять помітку номера сторінки журналу, де записана дана операція. Підсумки про надходження, витрати, а також залишки спирту фіксують в журналах щоденно.

13. У разі зниження якості спирту в окремому резервуарі під час зберігання переоформлення сорту спирту на нижчий сорт (марку) здійснюють згідно з висновком про якість спирту лабораторії, акредитованої на виконання зазначених робіт, та письмовим розпорядженням керівника підприємства.

14. Щоденно дані журналу за формою П-22 звіряють з даними журналу за формою П-20.

15. Журнали обліку руху спирту за формами П-22 і П-20 повинні бути прошнуровані, пронумеровані, скріплені печаткою та завірені підписом керівника і головного бухгалтера підприємства.

16. Зберігання водно-спиртової рідини, отриманої під час звільнення устаткування брагоректифікаційної установки для капітального ремонту, здійснюють в окремому резервуарі, розміщеному в спиртосховищі. Облік цієї водно-спиртової рідини ведеться за абсолютним алкоголем у спиртосховищі.

Після відновлювання виробництва спирту на підприємстві водно-спиртову рідину направляють на переробку.

Можна передавати водно-спиртові рідини для переробки на інше підприємство галузі за умови отримання наряду.

2. Порядок інвентаризації спирту

1. На перше число кожного місяця обов'язково проводять перевірку наявності спирту (інвентаризацію) в резервуарах шляхом вимірювання рівня спирту в резервуарі рулеткою з лотом згідно з ГОСТ 7502 або метрштоком, або мірною лінійкою та з подальшим розрахунком об'єму безводного спирту за градувальними таблицями резервуара, фактичної температури спирту в резервуарі та міцності цього спирту за температури 20 град.С.

Під час вимірювання рівня спирту у резервуарі необхідно дотримуватись таких правил:

вимірювальну рулетку або метршток, або лінійку слід опускати у резервуар повільно, не допускаючи хвиль на поверхні спирту та ударів об поверхню контрольної плити;

стрічка рулетки повинна бути постійно натягнута, а метршток необхідно опускати чітко вертикально;

після того, як п'ята метрштока або лот металевої рулетки торкнеться поверхні контрольної плити, необхідно швидко підняти мірний пристрій і визначити лінію рівня рідини в резервуарі за змоченою частиною мірного пристрою;

два вимірювання рівня спирту не повинні різнитися більше ніж на ± 1 мм.

Результати перевірки (інвентаризації) оформляють актом інвентаризації спирту за формою П-27 (додаток 14) (далі - форма П-27) без відображення їх у бухгалтерському і складському обліку підприємства.

Для проведення інвентаризації (перевірки наявності спирту) керівник підприємства наказом призначає комісію у складі представника виробничої лабораторії, бухгалтерії та працівників, які мають відповідний досвід та повноваження.

Зазначена комісія складає акт за формою П-27 у всіх випадках, коли проводять інвентаризацію спирту (1-го числа кожного місяця, у разі заміни матеріально відповідальних осіб, у разі ревізії, перевірок та ін.).

Під час зняття залишків спирту присутність матеріально відповідальної особи за збереження спирту є обов'язковою.

Залишки спирту і продуктів брагоректифікації фіксує комісія за кожним цехом або спиртосховищем окремо.

В акті послідовно вказують кількість спирту за сортами і продуктів брагоректифікації, що знайдено в кожній окремій місткості. У кінці виводять підсумкові дані.

У відповідній графі акта вказується спосіб, за допомогою якого проведена інвентаризація спирту.

Окремі відміри спирту, загальний підсумок яких складає фактичну наявність спирту, встановлену інвентаризацією, обов'язково фіксують в журналі за формою П-23 із зазначенням кількості безводного спирту.

У розділі акта про результати інвентаризації спирту комісія відображає окремими рядками місткості, в яких виявлено спирт або продукти брагоректифікації, із записом всіх показників, на підставі яких обчислено кількість безводного спирту.

В акті за формою П-27 вказують усі резервуари, які є в наявності у спиртосховищі (спиртобазі), в тому числі і ті, які на момент інвентаризації були порожні.

Акт за формою П-27 повинен бути складений, підписаний усіма членами комісії і матеріально відповідальною особою в день проведення перевірки наявності спирту і переданий в бухгалтерію організації для звірки залишків спирту в книзі з фактичними. За результатами інвентаризації в акті наводять довідку бухгалтерії про фактичну наявність спирту, залишок його на день інвентаризації за даними бухгалтерського обліку та розрахунок природних втрат спирту згідно з чинними нормами. Розрахунок втрат спирту і довідку бухгалтерії про результати інвентаризації спирту та продуктів брагоректифікації підписує головний (старший) бухгалтер організації.

При виявленні недостачі спирту понад чинні норми або його надлишків матеріально відповідальна особа на зворотному боці акта за формою П-27 в останній графі Довідки бухгалтерії про результати інвентаризації спирту та продуктів брагоректифікації дає письмове пояснення, з урахуванням якого інвентаризаційна комісія надає висновок про недостачі і надлишки спирту і продуктів брагоректифікації.

Після оформлення акта за формою П-27 його передають керівнику організації на затвердження не пізніше дня, який наступає за днем закінчення інвентаризації.

Акт складають чорнилом: стирання, помарки і виправлення не допустимі.

Розходження між залишками спирту за даними бухгалтерського обліку (після розрахунку втрат під час зберігання та переміщення) і залишками спирту за результатами перевірки наявності спирту не повинно перевищувати $\pm 1,0\%$ від кількості спирту за даними бухгалтерського обліку.

Якщо розходження перевищує названу величину з урахуванням природних втрат, то проводять інвентаризацію спирту одним із методів, наведених в пунктах 6-12 розділу I Інструкції.

2. Інвентаризацію спирту шляхом пропуску через мірники чи засіб електронного обліку або зважування на вагах проводять в усіх місцях зберігання спирту (спиртосховищі, цеху та інших підрозділах підприємства), комісійно, у присутності матеріально відповідальних осіб не менше ніж один раз на рік, здебільшого в період найменших залишків спирту.

3. Інвентаризацію спирту виконують згідно з Інструкцією по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків, затвердженою наказом Міністерства фінансів України від 11.08.94 N 69 ([z0202-94](#)), зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 26.08.94 за N 202/412.

4. Результати інвентаризації спирту шляхом пропуску через мірники чи засіб електронного обліку або зважування на вагах оформлюють актом за формою П-27.

5. У результаті інвентаризації спирту визначають наявність фактичної кількості спирту на підприємстві в усіх резервуарах та порівнюють її з даними бухгалтерського обліку з метою визначення недостач чи надлишків у період між інвентаризаціями.

6. Якщо під час інвентаризації виявлено недостачу або надлишок спирту, керівник підприємства дає вказівку бухгалтерії про списання фактичних втрат спирту в межах норм природних втрат або оприбуткування надлишків.

За понаднормативні втрати, не виправдані згідно з чинним законодавством, суб'єкти підприємницької діяльності сплачують акцизний збір у розмірі, визначеному законом.

Оприбуткування надлишків або списання недостач всіх сортів та видів спирту здійснюється тільки за результатами інвентаризації, проведеної шляхом пропуску через мірники чи засіб електронного обліку або зважування на вагах.

Забороняється списання недостач спирту до встановлення факту його недостачі.

Забороняється списання недостач спирту та оприбуткування надлишків за результатами інвентаризації окремих резервуарів.

7. Вартість фактично виявленої недостачі спирту під час зберігання та транспортування, що перевищує установлені граничнодопустимі норми втрат спирту, а також вартість збитків від псування продукції стягується з винних осіб згідно із законодавством.

IV. Порядок транспортування спирту

1. Загальні вимоги до транспортування спирту

1. Транспортування спирту здійснюють відповідно до вимог законодавства з питань перевезення небезпечних вантажів.

Транспортування спирту здійснюють за умови обов'язкового попереднього інформування органів державної податкової адміністрації та у супроводженні її представників у порядку, визначеному постановою Кабінету Міністрів України від 29.08.2002 N 1266 ([1266-2002-п](#)) "Про затвердження Порядку визначення виробників і покупців спирту та здійснення контролю за його обігом".

2. Заборонено транспортування спирту без товарно-транспортних накладних встановленої форми.

3. Спирт дозволено перевозити всіма видами транспорту згідно з правилами перевезення небезпечних вантажів для даного виду транспорту. Відповідальність за збереження спирту під час його транспортування несе підприємство, яке здійснює перевезення спирту, згідно із законодавством. У разі транспортування спирту автомобільним транспортом та в присутності представника покупця з відповідною довіреністю під час відпуску та завантаження спирту в транспортну тару відповідальність за збереження спирту під час його транспортування несе покупець.

4. Відповідальність за підготовку тари до завантаження спирту несе постачальник. У разі транспортування спирту автомобільним транспортом покупця та за умови присутності представника покупця з відповідною довіреністю на отримання спирту (під час завантаження) відповідальність за підготовку тари несе покупець.

Якщо до відвантаження спирту в тару в ній попередньо перевозили спирт етиловий-сирець або продукти ректифікації, то постачальнику перед завантаженням спирту ректифікованого необхідно тару пропарити, промити водою, ополоснути та протерти спиртом ректифікованим. Залишки після ополіскування оприбутковують як спирт-сирець для подальшого перероблення, а втрати спирту списують за фактичною кількістю, але не більше розрахованих згідно з таблицею 3 Норм природних втрат ([z0111-00](#)).

Результати перевірки готовності тари до заповнення спиртом занотовують у журналі довільної форми.

5. Тара для перевезення спирту повинна бути справна та мати спеціальні пристрої для накладання пломб в місцях можливого

доступу до спирту. Цистерни і автоцистерни повинні мати маркування згідно з ДСТУ 4500-5 "Вантажі небезпечні. Маркування" (далі - ДСТУ 4500-5).

6. Спирт може транспортуватися в сталених бочках або металевих флягах. На випадок збільшення об'єму спирту у разі підвищення температури довкілля бочки не доливають взимку на 0,5 дал, а влітку на 1 дал.

Спирт в невеликих кількостях можна транспортувати в скляних бутлях. Скляні бутлі поміщають в спеціальні ящики, дерев'яні латуння або корзини.

Перевезення спирту в сталевій оцинкованій або алюмінієвій тарі, а також в тарі, властивості якої впливають на якість спирту, заборонено.

7. Під час перевезення спирту автомобільним транспортом особи, які супроводжують спирт, повинні:

у разі поломки автомобіля повідомити особу, відповідальну за перевезення спирту (покупця), про виникнення відповідної поломки та час, необхідний для її усунення. Після усунення поломки автомобіль зі спиртом повинен продовжити рух з доставки спирту споживачу;

у разі настання дорожньо-транспортної пригоди необхідно виконати дії, регламентовані чинними законодавчими актами щодо організації дорожнього руху, та повідомити особу, відповідальну за перевезення спирту, після чого автомобіль зі спиртом повинен продовжити рух з доставки спирту споживачу.

У разі поломки автомобіля, який перевозить спирт, або настання дорожньо-транспортної пригоди, які унеможливають подальший рух автомобіля з доставки спирту споживачу, спирт підлягає перевантаженню в тару іншого автомобіля, яка призначена для перевезення спирту, в присутності комісії з представників постачальника, споживача, Державної автомобільної інспекції МВС та ДПА України.

2. Транспортування спирту залізницею

1. Транспортування спирту залізницею здійснюють згідно з Правилами перевезення наливних вантажів, затвердженими наказом Міністерства транспорту України від 18.04.2003 N 299 ([z0558-03](#)), зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 07.07.2003 за N 558/7879 (із змінами) (далі - Правила перевезення наливних вантажів).

2. Спирт перевозять залізницею в модернізованих чотиривісних власних чи орендованих цистернах з верхнім зливом (калібрування типу 62 або 66). У цистерні повинні бути заварені нижні зливні пристрої, приварені стандартні вушка на кришці і горловині люка для навішування двох ЗЗП, надійно закритий ковпак запобіжно-впускного клапана.

3. Перед завантаженням цистерни постачальник перевіряє її справність, особливу увагу приділяє справності і чистоті котла, надійності закриття ковпака запобіжно-впускного клапана, наявності прокладок, герметичності закриття люків, справності пристроїв для накладання пломб та навішування замків.

Забороняється подавати і використовувати для наливу спирту цистерни з несправними зливними пристроями, внутрішніми і зовнішніми сходами, кришками та запірними пристроями люків, з течєю в котлах, без пристроїв для засобів пломбування люків, а також без ущільнюючих прокладок, якщо є спеціальні пази для їх укладки, та з несправними і неопломбованими дихальними клапанами.

4. Спирт у цистерну заливають через спеціальний рукав під безпосереднім наглядом матеріально відповідальної особи. На внутрішній поверхні наливного люка повинна бути нанесена лінія висоти наливу спирту або приварена планка. Налив спирту вище або нижче встановленої висоти дозволено не більше ніж на 5 см.

5. Відправник цистерни повинен надати станції відправлення комплект перевізних документів згідно із законодавством та Правилами перевезення наливних вантажів ([z0558-03](#)).

Оскільки спирт належить до небезпечних вантажів, відправник у графі накладної "Найменування вантажу" повинен зазначити номер ООН, точне найменування небезпечного вантажу згідно з Алфавітним покажчиком, клас (підклас) небезпеки вантажу, номер аварійної картки і відмітку про страхування відповідальності відправника. У верхній частині перевізних документів відправник проставляє штампелі, передбачені в Алфавітному покажчику для даного вантажу.

6. На цистернах для перевезення спирту повинні бути нанесені знаки небезпеки вантажу згідно з ДСТУ 4500-5. Знаки небезпеки на цистернах наносять в правій нижній частині котла, з обох боків, між днищем і хомутом котла.

3. Транспортування спирту автомобільним транспортом

1. Транспортування спирту автомобільним транспортом здійснюють згідно з Правилами дорожнього перевезення небезпечних вантажів, затвердженими наказом Міністерства внутрішніх справ України від 26.07.2004 N 822 ([z1040-04](#)), зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 20.08.2004 за N 1040/9639 (із змінами).

2. У разі транспортування спирту в залізних бочках їх розміщують на платформі автомобіля пробками вверх на підкладках, які виключають переміщення бочок по платформі під час руху автомобіля.

Перед наливом спирту в бочки перевіряють їх справність та чистоту. Бочки повинні мати металеві пробки з непошкодженою різьбою та вушка для пломбування, ключі для закривання пробок повинні бути обміднені.

3. Перед завантаженням автоцистерни перевіряють її справність і чистоту котла у всіх відсіках, наявність прокладок, герметичність закриття люків, справність зливних пристроїв, пристроїв для накладання плombs та навішування замків тощо.

4. Спирт у відсіки автоцистерни заливають через спеціальний рукав під безпосереднім наглядом матеріально відповідальної особи. На внутрішній поверхні наливного люка в кожній секції повинна бути нанесена лінія висоти наливу спирту. Налив спирту вище або нижче встановленої висоти дозволено не більше ніж на 5 см.

5. Постачальник після завантаження автомобіля партією спирту забезпечує цю партію комплектом супровідних документів: товарно-транспортною накладною за формою N 1 - ТН (спирт) ([z0817-05](#)), актом за формою П-24, документом про якість, який видає виробнича лабораторія підприємства - виробника спирту.

6. На автоцистернах для перевезення спирту повинні бути нанесені знаки небезпеки вантажу згідно з ДСТУ 4500-5. Знаки небезпеки на автоцистернах наносять з обох боків та на задній стінці.

7. Транспортування спирту в автоцистернах до залізничної станції для подальшої відправки залізницею виконують тільки за наявності накладної за формою N 1-ТН (спирт) ([z0817-05](#)). За наявності на станції своєї пристанційної бази з самостійним вимірюванням кількості спирту втрати спирту на переміщення, вимірювання, транспортування та приймання на пристанційну базу відносять на постачальника та списують за фактичними втратами, але не більше розрахованих згідно зі встановленими нормативами Норм природних втрат ([z0111-00](#)).

Якщо спирт безпосередньо з автоцистерни завантажують у залізничну цистерну або іншу транспортну тару для подальшого транспортування без додаткового вимірювання кількості спирту, доставленого автотранспортом, то розрахунок названих втрат вносять до акта за формою П-24 та списують за фактичними даними після приймання спирту у споживача.

8. Транспортування спирту іншими видами транспорту (водним, повітряним) здійснюють згідно із законодавством з питань перевезення небезпечних вантажів на даному виді транспорту.

V. Порядок приймання спирту

1. Загальні вимоги до приймання спирту

1. Спирт приймає комісія, призначена керівником підприємства-покупця, в складі матеріально відповідальної особи спиртосховища, представника виробничої лабораторії та компетентної особи незацікавленої організації, яка має при собі посвідчення на право брати участь в прийманні спирту (додаток 15).

2. Члени комісії обов'язково оглядають зовні стан тари та знаки забезпечення схоронності продукції, якщо вони були встановлені.

Якщо спирт доставлено в справній тарі та збережені знаки забезпечення схоронності продукції, то комісія здійснює приймання партії спирту. Приймання починають з відбирання середньої проби від партії згідно з ДСТУ 5043 і ДСТУ 4181 та випробування її на відповідність вимогам стандарту та супровідного документа про якість.

3. У разі одержання задовільних результатів випробування на відповідність партії спирту матеріально відповідальна особа здійснює приймання цієї партії спирту за кількістю. Вимірювання кількості спирту в партії виконують пропуском через мірники чи засоби електронного обліку або зважуванням на вагах. Порядок вимірювання викладено в розділі II Інструкції. Усі вимірювання заносять в журнал за формою П-23.

Спирт приймають в резервуар спиртосховища зі спиртом такого самого виду та сорту.

4. З метою списання втрат спирту при транспортуванні оформляється права сторона в акті за формою П-24, який надійшов із супровідними документами на партію спирту.

У цей самий день бухгалтерія підприємства звіряє відповідність прийнятої кількості спирту безводного з даними про кількість відвантаженого спирту згідно з формою N 1-ТН (спирт) ([z0817-05](#)) та даними, занесеними в акт про відвантаження та приймання спирту, з урахуванням природних втрат спирту під час технологічних операцій відвантаження, транспортування та приймання.

5. Кількість фактично прийнятого спирту безводного в партії згідно з виконаними вимірюваннями оприбутковує

підприємство-покупець та несе за нього відповідальність. Ця кількість повинна бути не менша, ніж кількість відвантаженого спирту безводного з урахуванням природних втрат спирту, розрахованих згідно з чинними нормативами Норм природних втрат ([z0111-00](#)).

Після оприбуткування спирту бухгалтерія підприємства-покупця не пізніше ніж через дві доби відправляє постачальнику один примірник заповненого акта за формою П-24.

6. Природні втрати спирту в межах норм, які розраховуються постачальником під час наповнення цистерни, зараховуються на постачальника, якщо інше не передбачено умовами договору. Підприємство-покупець тільки перевіряє правильність їх розрахунку.

Питання щодо віднесення природних втрат спирту під час транспортування та приймання партії спирту здійснюється відповідно до умов контракту (договору) між постачальником та покупцем. Віднесення понаднормативних втрат на постачальника або покупця здійснюється згідно із законодавством.

У разі коли підприємством-покупцем виявлені понаднормові втрати спирту при транспортуванні та прийманні спирту, претензії щодо втрати спирту понад норми подаються під час відправлення постачальнику одного примірника заповненого акта за формою П-24.

7. Спиртовмісні рідини (конфіскації), які надходять на підприємство - виробник спирту за письмовими розпорядженнями органів державної влади, приймає комісія, призначена керівником підприємства - виробника спирту, за участю представника підприємства, яке направило цю спиртовмісну рідину.

Виробнича лабораторія виконує дослідження одержаних рідин згідно з правилами техноімпортолізу. За результатами приймання комісія складає акт довільної форми, в якому констатує об'ємну частку етилового спирту за температури 20 град.С та кількість безводного спирту в прийнятій партії спиртовмісної рідини. Прийнятую кількість спиртовмісної рідини передають на зберігання матеріально відповідальній особі спиртосховища під розписку та зберігають окремо від спирту власного виробництва або спирту інших підприємств.

2. Порядок приймання спирту, який транспортували автотранспортом

1. У разі прибуття спирту в справній тарі його приймання здійснюють матеріально відповідальна особа підприємства разом із представником лабораторії в порядку, викладеному в пунктах 1 - 7 глави 1 розділу V Інструкції. Після закінчення заповнюють праву сторону акта за формою П-24. Спирт із транспортної тари повинен бути злитий повністю.

2. У разі надходження спирту у тарі з пошкодженими пломбами чи у несправній тарі спирт приймає комісія, призначена керівником підприємства-покупця. Комісія визначає наявність спирту у кожній одиниці тари (місці) та складає акт про недостачу спирту, який перевозили автотранспортом, за формою П-26 (додаток 16) (далі - форма П-26) у двох примірниках (для постачальника і одержувача).

В акті вказують характер пошкодження транспортної тари і/чи пломб і кількість спирту, знайденого комісією у цій тарі, в декалітрах безводного спирту.

У разі вимірювання кількості спирту об'ємним методом пункти 2 і 10 форми П-26 не заповнюють.

У разі вимірювання кількості спирту ваговим методом не заповнюють пункти 1, 3, 4 та 6 форми П-26.

У разі вимірювання кількості спирту засобами електронного обліку заповнюють пункти 1, 9 та 12 - 15 форми П-26.

У разі якщо спирт до станції (пристані) відправлення залізничним або водним транспортом постачальник перевозить автотранспортом, у розділі акта "Розмір недостачі безводного спирту" комісія заповнює пункт 1 у графі "Під час відправлення" і пункти 1 - 14 у графі "Під час приймання", а у разі відсутності спиртовимірвальних приладів встановлює тільки розмір недостачі спирту в декалітрах.

Один примірник акта залишають у працівника, що прийняв спирт на місці призначення, а другий передають у бухгалтерію підприємства-покупця, яка визначає розмір недостачі спирту і заповнює пункти 11 і 12 у графі "Під час відправлення", а також пункти 13 - 15.

У разі якщо спирт перевозить споживач або покупець автотранспортом безпосередньо зі складу постачальника, комісія заповнює у графі "Під час приймання" усі пункти відповідно до способу вимірювання кількості спирту, а у графі "Під час відправлення" - пункти 1, 3 - 9 та 11, 12 (при вимірюванні кількості спирту об'ємним способом) або 2, 5, 7 - 12 (при вимірюванні кількості спирту ваговим методом). Після цього обидва примірники акта передають у бухгалтерію.

Після визначення розміру недостачі в дал б.с. бухгалтерія предстляє акт за формою П-26 керівнику підприємства, який дає розпорядження про списання спирту в межах норм та вносить рішення про відшкодування втрат у межах законодавства.

Керівник підприємства-покупця підписує розпорядження в акті за формою П-24 про списання фактично понесених природних втрат спирту в межах Норм природних втрат ([z0111-00](#)) під час завантаження, транспортування та розвантаження партії спирту та вживає заходів щодо стягнення нанесених збитків через понаднормативні втрати (якщо вони мають місце) з особи (підприємства), відповідальної за зберігання спирту під час транспортування, згідно із законодавством.

3. Порядок приймання спирту, який транспортували залізницею

1. Приймання спирту, який транспортували залізницею, здійснює комісія, призначена керівником підприємства, в складі матеріально відповідальної особи та представника виробничої лабораторії.

2. Комісія в присутності представника залізничної станції прибуття перевіряє технічну справність цистерни, цілісність пломб та ЗЗП підприємства - постачальника спирту. За відсутності зауважень до названих пристроїв - знімає пломби і відкриває ЗЗП, вимірює висоту недоливу цистерни металеву лінійкою, визначає температуру спирту в цистерні і відбирає середню пробу згідно з ДСТУ 5043. Пробу відправляють в заводську лабораторію для проведення випробувань.

3. У разі невідповідності показника "об'ємна частка етилового спирту за температури 20 град.С", визначеного в середній пробі з цистерни, величині, яку вказано в залізничній накладній та в акті за формою П-24, або невідповідності спирту вимогам стандарту хоча б за одним із показників якості чи безпеки підприємство-покупець повинне негайно повідомити про це підприємство-постачальника. Рішення про приймання партії спирту виносять після переговорів постачальника та покупця за взаємною згодою, якщо інше не передбачено договором.

4. У разі прибуття спирту в несправній цистерні або з порушеними пломбами і запірно-запобіжними пристроями

підприємства-постачальника передачу такої цистерни від залізниці підприємства-покупця здійснює комісія у складі представника покупця, начальника або заступника начальника станції і працівника станції. Під час передачі цистерни зі спиртом складають комерційний акт, в якому вказують тип цистерни, висоту недоливу, висоту наливного люка, об'ємну частку етилового спирту за температури 20 град.С (міцність) і температуру спирту в цистерні. Кількість спирту, який міститься в цистерні, в комерційному акті не вказують.

До комерційного акта може додаватись складений покупцем попередній розрахунок кількості одержаного спирту.

У процесі перевезення спирту в цистернах об'єм спирту в цистернах залежно від зміни температури збільшується або зменшується, у зв'язку з чим рівень наливу в цистернах відповідно підвищується або знижується.

Коефіцієнт об'ємного розширення спирту приймають 0,001 на 1 град.С, а розбіжність результатів визначення його кількості під час відправлення та видачі - 0,2%.

Кількість спирту в цистерні визначають за допомогою таблиці градування залізничних цистерн (таблиця 1 додатка 17).

Висоту налитого спирту визначають за табличним розміром діаметра котла цистерни, до якого додають фактичну висоту наливного люка і віднімають висоту недоливу.

Відповідно до висоти налитого спирту за градувальними таблицями визначають фактичний об'єм спирту в цистерні в літрах.

Для визначення схоронності або недостачі спирту під час перевезення враховують таке: якщо температура його змінилася, то у разі підвищення температури до об'єму спирту, визначеного відправником, необхідно додати об'єм температурного розширення, а у разі зниження температури - відняти. Об'єм температурного розширення визначають як добуток від множення об'єму спирту, визначеного відправником, на коефіцієнт 0,001 і на кількість градусів зміни температури спирту під час перевезення. Крім того, від об'єму, визначеного відправником, необхідно відняти природну втрату спирту під час перевезення, яку розраховують згідно з нормами, які зазначені у таблиці 2 додатка 17.

Розрахований таким чином об'єм спирту порівнюють з фактичним, який визначено під час видачі за даними замірів і таблиць градування цистерн.

Для перерахунку природної втрати в декалітри спиртоводневої суміші необхідно природну втрату в декалітрах безводного спирту помножити на 100 і розділити на міцність спирту. (Приклад розрахунку недостачі спирту, на яку пред'явлено претензію, наведено у додатку 17).

Якщо під час передачі цистерни зі спиртом покупцю виявлено зниження міцності спирту, комісія відбирає згідно з ДСТУ 5043 з цистерни пробовідбірником дві проби спирту по 1 куб.дм кожна, які опломбовують пломбами станції та оформлюють актом відбору проби спирту із залізничної цистерни, що прибула (додаток 18). Одну пробу передають на аналіз у арбітражну лабораторію, яка акредитована на такі випробування, а другу зберігають у покупця спирту як контрольну пробу.

У цьому випадку в комерційному акті вказують міцність спирту згідно із супровідними документами і міцність, яку встановлено під час передачі. В акті вказують, що пробу спирту відібрано для випробування на відповідність показника "об'ємна частка етилового спирту за температури 20 град.С" супровідним документам. Копію комерційного акта направляють в управління залізниці (станції) відправлення спирту для перевірки в лабораторних умовах міцності проби спирту, яку зберігає постачальник. Результати перевірки міцності висилають в управління залізниці призначення.

5. У разі відповідності показників якості вимогам чинного стандарту та супровідним документам про якість комісія приступає до приймання спирту в порядку, викладеному в пунктах 1-7 глави 1 розділу V Інструкції. Спирт із цистерни викачують через справний "спіральний рукав", який опускають у люк цистерни. Залишок спирту вибирають ручним способом через люк. Комунікація від залізничної цистерни повинна бути прокладена спочатку тільки до приладів вимірювання кількості спирту і тільки після них - до резервуарів спиртосховища. Нахил трубопроводів повинен забезпечувати повний злив спирту з цистерни та трубопроводів, за винятком спирту на ділянці трубопроводу, де встановлено вимірювальний пристрій. До місця максимальної висоти трубопроводу від цистерни трубопровід прокладають з підйомом, а на ділянці руху спирту вниз - тільки з нахилом.

Після закінчення зливання спирту із цистерни комісія повинна упевнитись в тому, що цистерна повністю злита, після чого покупець вкладає необхідні резинові прокладки, закриває люк цистерни та навішує ЗЗП (замки). Порожню цистерну повертають її власнику в такому самому порядку, як і під час перевезення спирту (небезпечного вантажу).

6. Якщо на станції призначення підприємство-покупець не має приймального відділення і спиртосховища, то спирт із залізничної цистерни в присутності комісії зливають в автоцистерни і перевозять на територію підприємства-покупця, де і проводять його вимірювання та приймання.

7. У випадках, вказаних у пунктах 2 і 3 глави 3 розділу V Інструкції, комісія відбирає середню пробу спирту з цистерни згідно з ДСТУ 5043 та приймає партію спирту в спиртосховище, а за необхідності - в окремий резервуар для зберігання до прийняття кінцевого рішення. Комісія виконує розрахунок кількості безводного спирту в цистерні з фіксацією надлишку або недостачі спирту, перевезеного в залізничній цистерні.

Підприємство-покупець подає претензії, які виникли за пунктом 3 глави 3 розділу V Інструкції, до підприємства-постачальника одночасно з відправкою одного екземпляра оформленого акта про відвантаження та приймання спирту, але не пізніше ніж через 5 діб після приймання спирту. До вирішення спірного питання покупець повинен зберігати пломби відправника, які знято із залізничної цистерни.

8. Схоронність спирту у цистерні або його недостачу за комерційним актом, складеним згідно з пунктом 4 глави 3 розділу V Інструкції, визначає управління залізниці призначення та задовольняє претензії підприємства-покупця згідно із законодавством.

VI. Порядок відбирання проб спирту, їх зберігання та облік

1. Відпуск та приймання спирту здійснюють партіями. Під час відпуску спирту від кожної партії відбирають середню пробу згідно з ДСТУ 5043. Об'єм середньої (об'єднаної) проби обумовлено в нормативно-технічних документах на вид та сорт продукції в даній партії, але він повинен бути не меншим ніж 2 куб.дм.

2. Середню пробу розділяють на три частини та розливають в сухі скляні пляшки, які попередньо ополіскують спиртом цієї проби. Пляшки з пробами закупорюють корками або гвинтовими кришками.

Горловину кожної закупореної пляшки з середньою пробю слід обгорнути поліетиленовою плівкою або шматком тканини, обв'язати ниткою (шпагатом). Обидва кінці нитки прошнуровують через етикетку

та опломбовують або заливають сургучем на картонній або дерев'яній бирці та опечатують. Дозволено клеїти етикетку на пляшку поверх обох кінців нитки.

На етикетці вказується:

найменування підприємства-виробника та його адреса;

найменування продукції, сорт (марка), вид вихідної сировини;

номер партії, кількість спирту в партії, від якої відібрано пробу;

вид транспортної тари, кількість одиниць тари у партії, номер цистерни і т.ін.;

номер документа про якість продукції та номер акта про відвантаження та приймання спирту;

дата відбору проби та строк зберігання проби;

прізвища, посади та підписи осіб, які відібрали та опечатали пробу.

Акт відбирання проби спирту складають згідно з ДСТУ 5043.

3. Одну пляшку із середньою пробую передають у виробничу лабораторію для виконання випробування на відповідність чинному нормативному документу на дану продукцію та видачі документа про якість продукції даної партії. Пробу, яку передали в лабораторію, обліковують у складському та лабораторному журналах обліку спирту.

Дві інші пляшки із середньою пробую зберігають у спиртосховищі як арбітражні на випадок розбіжностей між постачальником та покупцем у результатах випробувань на відповідність якості продукції в партії. Арбітражні проби зберігають до отримання від споживача заповненого акта про відвантаження та приймання спирту, але не більше ніж 60 діб після відвантаження. У разі подання покупцем претензії до постачальника або підприємства, яке здійснює транспортування спирту, проби зберігаються до вирішення питання у судовому порядку. Протягом такого самого строку зберігають арбітражні проби від партії спирту, відвантаженої на експорт. Після закінчення строку зберігання арбітражні проби зливають у резервуар спиртосховища з такою самою продукцією та обліковують.

4. На вимогу покупця спирту, у разі присутності його представника під час відпуску спирту, відбирають середню пробу безпосередньо зі спирту споживача. Пробу розливають у дві пляшки об'ємом 0,5 куб.дм кожна та оформляють згідно з пунктом 2 розділу VI Інструкції. Етикетки на пляшках повинні бути скріплені підписами осіб, що відпускають та приймають спирт. Проби передають споживачу із занесенням інформації про відібрані та передані проби спирту в акт про відвантаження та прийняття спирту і в товарно-транспортну накладну.

5. Під час приймання спирту одразу після відкриття люка відбирають середню пробу згідно з ДСТУ 5043.

Об'єм середньої проби обумовлено в нормативно-технічних документах на вид та сорт продукції в даній партії, але він повинен бути не меншим ніж 2 куб.дм. Після цього складають акт про відбір проби.

Якщо тара, в якій прибув спирт, справна, пломби та ЗЗП не порушено, то частину проби передають у виробничу лабораторію покупця для виконання випробувань на відповідність вимогам нормативних та супровідних документів.

У разі коли результати аналізів підтвердили відповідність партії спирту вимогам нормативних документів, якщо інше не передбачено умовами контракту, відповідність за показником "об'ємна частка етилового спирту за температури 20 град.С" (міцність) величині, яку вказано в товарно-транспортній накладній та акті за формою П-24, залишок середньої проби зберігання не підлягає, його зливають назад у тару та враховують в об'єм партії

спирту, яку приймають.

6. У разі невідповідності спирту вимогам чинного стандарту і (або) невідповідності показника "об'ємна частка етилового спирту за температури 20 град.С" (міцність) величині, яку вказано в товарно-транспортній накладній та акті за формою П-24, повторно відбирають середню пробу спирту в кількості не менше ніж 2,5 куб.дм. Середню пробу розливають у п'ять чистих та сухих пляшок об'ємом 0,5 куб.дм кожна. Дві пляшки із середньою пробкою передають у виробничу лабораторію покупця для проведення повторних випробувань, дві - на проведення випробувань у лабораторію, акредитовану на виконання зазначених робіт, за взаємною згодою між постачальником та покупцем. Дві пляшки (в тому числі одна пляшка повторного відбору проб) зберігають у спиртосховищі покупця до вирішення суперечностей з постачальником.

7. Якщо тара, в якій прибув спирт, несправна і /або порушені пломби і/або ЗЗП, комісія за участі представників підприємства, що транспортувало спирт, відбирає середню пробу від партії спирту в кількості не менше ніж 3 куб.дм, яку розливають в шість чистих та сухих пляшок об'ємом 0,5 куб.дм кожна. Дві пляшки середньої проби передають у виробничу лабораторію покупця для проведення випробувань на відповідність.

У разі відповідності спирту вимогам стандарту і відповідності показника "об'ємна частка етилового спирту за температури 20 град.С" (міцності) величині, яку вказано в товарно-транспортній накладній та акті про відвантаження та приймання спирту, чотири інші пляшки з (відібраною) пробкою зберіганню не підлягають, їх вміст виливають назад у транспортну тару і враховують в об'ємі партії спирту, яка поступила.

8. У разі невідповідності спирту вимогам стандарту або умовам контракту і (або) невідповідності показника "об'ємна частка етилового спирту за температури 20 град.С" (міцність) величині, яку вказано в формі N 1 - ТН (спирт) ([z0817-05](#)) і акті за формою П-24, дві пляшки із середньою пробкою спирту передають для проведення випробувань у лабораторію, акредитовану на такі випробування, за взаємною згодою між постачальником та покупцем, а дві пляшки відібраної проби зберігають у спиртосховищі покупця до вирішення суперечностей із постачальником або підприємством, яке відповідало за транспортування спирту.

9. Проби спирту, які зберігають у спиртосховищі, оприбутковують за кількістю наявного в них безводного спирту та обліковують окремо в журналі за формою П-22 без відображення в журналі за формою П-20.

Після закінчення встановленого строку зберігання проб їх зливають у цистерни й оформляють акт про зливання проб згідно з ДСТУ 5043 та відображають дану операцію в журналі за формою П-22.

10. Проби спирту для проведення випробувань у виробничу лабораторію зі спиртосховища передають з оформленням акта згідно з ДСТУ 5043 та списують кількість спирту у переданих пробах на лабораторію в журналі обліку руху спирту в резервуарах за формою П-22 і в журналі за формою П-20.

Облік спирту у виробничій лабораторії ведуть у журналі обліку проб спирту, що надходять у лабораторію для випробувань (додаток 19), із зазначенням кількості спирту, яка використана на випробування (за встановленою нормою і фактично) та яка передана із залишками на виробництво.

Лабораторний облік проб спирту ведуть в куб.дм безводного спирту з точністю до 0,01 дал безводного спирту.

Акт про передачу залишків спирту з виробничої лабораторії на виробництво складають згідно з ДСТУ 5043 не рідше ніж один раз на місяць.

11. У разі виникнення суперечок між постачальником та покупцем щодо відповідності партії спирту чи величини показника "об'ємна частка етилового спирту за температури 20 град.С" (міцність) контрольні випробування спирту на відповідність для будь-яких галузей промисловості як для вітчизняних так і для експортно-імпортних поставок виконує лабораторія, акредитована на виконання зазначених робіт.

VII. Вимоги охорони праці та пожежної безпеки під час приймання, зберігання, транспортування та відпуску спирту

1. Під час приймання, зберігання, транспортування та відпуску спирту необхідно дотримуватись вимог Правил безпеки для спиртового та лікєро-горілчаного виробництва НПАОП 15.9-1.11-97, затверджених наказом Держнаглядохоронпраці України від 22.04.97 N 100 (далі - НПАОП 15.9-1.11-97), та нормативно-правових актів з питань перевезення небезпечних вантажів видами транспорту.

На підприємстві повинні бути розроблені інструкції з охорони праці під час здійснення завантаження/розвантаження транспортних засобів спиртом.

2. Пожежна безпека відділення спиртосховища повинна відповідати вимогам Закону України "Про пожежну безпеку" ([3745-12](#)), НАПБ А.01.001-2004 Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом МНС України від 19.10.2004 N 126 ([z1410-04](#)), зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 04.11.2004 за N 1410/10009 (зі змінами) (далі - Правила пожежної безпеки в Україні), Правил захисту від статичної електрики НПАОП 0.00-1.29-97 (далі - НПАОП 0.00-1.29-97), затверджених наказом Держнаглядохоронпраці України від 22.04.97 N 103, Типової інструкції з техніки безпеки і виробничої санітарії при зберіганні, застосуванні і утилізації легкозаймистих горючих рідин, пожежо- і вибухопожежонебезпечних хімічних речовин НПАОП 24.14-5.06-90, затвердженої Мінелектронпром СРСР, Президії ЦК галузевої профспілки 02.07.90, ГОСТ 12.1.004 "СВТ. Пожарная безопасность. Общие требования" та вимогам відповідних нормативних актів з пожежної безпеки.

3. Будови та обладнання спиртосховищ закритого типу повинні відповідати вимогам Норм визначення категорій приміщень, будинків та зовнішніх установок за вибухопожежною та пожежною небезпекою НАПБ В.03.002-2007 та СНиП 11-90, згідно з якими ці приміщення належать за вибухопожежонебезпекою до категорії "А".

Зовнішні ємкості, в яких знаходиться спирт (в тому числі залізничні та автоцистерни), належать за вибухопожежонебезпекою до категорії "А".

3

Згідно з Правилами будови електроустановок. Електрообладнання спеціальних установок НПАОП 40.1-1.32-01, затвердженими наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 21.06.2001 N 272 ([v0272203-01](#)) (далі - НПАОП 40.1-1.32-01), клас вибухонебезпечної зони спиртосховищ закритого типу та спиртоприймальних відділень встановлюється не нижче "1".

Біля зовнішніх ємкостей, які вміщують спирт (спиртосховища відкритого типу, залізничні та автоцистерни), має місце обмежена вибухонебезпечна зона класу "1" на відстані 30 метрів від цих установок.

4. Спиртосховище закритого типу, як правило, розміщують в окремії одноповерховій будівлі, що відповідає I ступеню вогнестійкості та має не менше ніж два евакуаційні виходи назовні в протилежних кінцях будівлі. Двері повинні мати вогнестійкість не менше ніж 0,6 години. Якщо приміщення спиртосховища прилягає до іншого приміщення, то воно повинно відділятися протипожежною стіною. Заборонено установку дверей і вікон у стінах, які відділяють спиртосховище від суміжних приміщень. Будівля спиртосховища повинна ділитися на відсіки протипожежними стінками з межею вогнестійкості не менше ніж 1,5 години.

Підлога спиртосховища повинна мати ухил у бік, протилежний від дверей, з приямком у нижній частині для збирання спирту на випадок його пролиття. Підлога повинна виконуватися з матеріалів, які у разі удару не утворюють іскор та мають сертифікат відповідності. Вікна у спиртосховищі повинні розміщуватись на висоті не менше ніж 2 м та мати решітки, які відкриваються зсередини приміщення.

5. Будівлі та наземні резервуари спиртосховищ повинні мати II категорію захисту від блискавки. Заборонено налив (злив) спирту під час грози.

6. Приміщення спиртосховища, спиртовідпускного та спиртоприймального відділень повинно бути обладнано аварійною витяжною вентиляцією, яка зблокована з системою автоматичного контролю параметрів повітряного середовища за наявністю парів спирту та пожежною сигналізацією. Аварійна вентиляція повинна забезпечувати не менше як 8-кратний повітрообмін, ураховуючи постійно діючу механічну вентиляцію.

Аварійна вентиляція повинна вмикатися від сигналу, який подає система автоматичного контролю параметрів повітряного середовища за наявністю парів спирту, та вимикатися від сигналу пожежної сигналізації у випадку загоряння в приміщенні.

7. Перекачування спирту повинно здійснюватися за допомогою насосних агрегатів, призначених для даного типу рідин. Насосний агрегат повинен бути обладнаний електродвигуном у вибухобезпечному виконанні.

8. Технологічне устаткування за нормальних режимів роботи повинно відповідати вимогам НПАОП 40.1-1.32-01 (v0272203-01), ГОСТ 12.1.010, ГОСТ 12.1.018. На випадок аварійної ситуації в спиртосховищі необхідно мати план ліквідації аварійної ситуації (далі - ПЛАС), розроблений і затверджений в установленому порядку.

9. Спиртосховища, приймально-відпускні відділення позначають попереджувальними знаками безпеки згідно з ГОСТ 12.4.026. Знаки безпеки вивішують на входних дверях приміщень та на видному місці на висоті 2 - 2,5 м на огорожі майданчика відкритого спиртосховища.

10. Під час виконання робіт усередині резервуарів та залізничних цистерн для спирту необхідно дотримуватися вимог глави VII НПАОП 15.9-1.11-97.

Виконання вогневих робіт у приміщенні спиртосховища здійснюють згідно з вимогами нормативних документів з організації безпечного ведення вогневих робіт на вибухопожежонебезпечних та вибухонебезпечних об'єктах, а саме: Правил пожежної безпеки в Україні ([z1410-04](#)), а також НПАОП 0.00-5.12-01 Інструкції з організації безпечного ведення вогневих робіт на вибухопожежонебезпечних та вибухонебезпечних об'єктах, затвердженої наказом Мінпраці України від 05.06.2001 N 255

([z0541-01](#)), зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 23.06.2001 за N 541/5732.

Виконання даних робіт повинно здійснюватися за наявності наряду-допуску.

11. У приміщеннях, де розташовані насоси, на наливних майданчиках для зберігання етилового спирту, в спиртосховищах і приймально-відпускному відділенні у разі відключення освітлення (у нічний час) допускається застосування ліхтарів у вибухобезпечному виконанні.

Трубопроводи між спиртоприймальним відділенням і спиртосховищем поза приміщеннями потрібно виконувати суцільнозварними, без фланцевих з'єднань. Прокладання трубопроводів виконують над землею, на висоті не менше 4,5 м для забезпечення проїзду транспорту. Трубопроводи прокладають на опорах з обов'язковим ухилом не менше 2% для забезпечення повного зливання спирту з трубопроводів в резервуари спиртосховища та спеціальний збірник спиртоприймального відділення. Від магістральної труби до резервуарів повинні бути проведені відвідні труби до кожного резервуара з кранами біля початку відводів.

12. Спиртосховища, приймально-відпускні відділення та відкриті майданчики повинні бути облаштовані первинними засобами пожегогасіння.

Приміщення категорії "А" за вибухопожегобезпекою згідно з відповідними вимогами НТД обладнуються системою об'ємного пожегогасіння.

13. Матеріально відповідальна особа спиртосховища щоденно повинна перевіряти стан резервуарів, трубопроводів і арматури спиртосховища та спиртовідпускного відділення та вживати термінових заходів щодо усунення помічених несправностей із занотовуванням у спеціальному журналі огляду стану обладнання характеру несправності, часу її усунення і прізвища особи, яка виконувала роботи.

14. Відбір проб з резервуарів, цистерн зі спиртом необхідно здійснювати за допомогою пробовідбірників, виготовлених з матеріалів, що не дають іскор у разі удару (бронза, мідь).

15. Наливні та зливальні пристрої для спирту, естакади, металеві сходи до них повинні бути заземлені для запобігання виникненню та накопиченню зарядів статистичної електрики.

Залізнична колія повинна бути заземлена окремо.

Автоцистерна та автомобіль з металевими бочками зі спиртом повинні бути обладнані заземленням згідно з вимогами нормативно-правових актів щодо перевезення небезпечних вантажів.

Наконечник шланга для завантаження спирту в цистерну виготовляють з металу (бронза, мідь та ін.), який не дає іскор у разі удару по ньому. Наконечник шланга при завантаженні спирту повинні бути опущений до дна резервуара на відстань не більше 0,2 м.

Шланги з металевими наконечниками, які використовують для наливу (зливу) спирту, повинні бути обвиті мідним дротом діаметром не менше 2 мм або мідним тросом перетином не менше 4 кв.мм з шагом витка 100 - 150 мм. Один кінець дроту або тросика з'єднується пайкою (або під болт) з металевими заземленими частинами спиртопроводу, а другий - з наконечником шланга.

16. Категорично заборонено зберігання сторонніх легкозаймистих, займистих рідин та інших горючих предметів в спиртосховищах, приймально - відпускних відділеннях.

17. Завідувач спиртосховища повинен мати такі нормативно-правові акти з охорони праці та пожежної безпеки, що діють в межах підприємства:

інструкцію з охорони праці;

інструкцію про заходи з пожежної безпеки у спиртосховищі;

ПЛАС;

інструкцію про заходи з пожежної безпеки під час проведення вогневих і пожежонебезпечних робіт;

інструкцію з підготовки обладнання, резервуарів до ремонту та приймання з ремонту;

інструкцію з проведення робіт усередині резервуарів та цистерн спиртосховищ;

інструкцію з користування первинними засобами пожежогасіння;

інструкцію з надання першої допомоги постраждалим.

Директор Департаменту харчової
промисловості Міністерства
аграрної політики України

Ю.П.Кіщак

Додаток 1
до Інструкції з приймання,
зберігання, відпуску,
транспортування та обліку
спирту етилового

ТАБЛИЦЯ

поправок на об'ємне розширення металевих технічних
мірників I класу під час вимірювання об'єму спирту

Температура спирту в мірнику, град.С	Поправка до об'єму на об'ємне розширення мірника	Температура спирту в мірнику, град.С	Поправка до об'єму на об'ємне розширення мірника	Температура спирту в мірнику, град.С	Поправка до об'єму на об'ємне розширення мірника
32	+0,044	10	-0,036	-11	-0,114
31	+0,040	9	-0,040	-12	-0,118
30	+0,037	8	-0,044	-13	-0,122
29	+0,033	7	-0,047	-14	-0,125
28	+0,029	6	-0,051	-15	-0,129
27	+0,025	5	-0,055	-16	-0,133
26	+0,022	4	-0,059	-17	-0,137
25	+0,018	3	-0,063	-18	-0,141
24	+0,014	2	-0,067	-19	-0,144
23	+0,011	1	-0,071	-20	-0,148
22	+0,007	0	-0,074	-21	-0,151
21	+0,004	- 1	-0,078	-22	-0,155

20	0,000	- 2	-0,081	-23	-0,159
19	- 0,004	- 3	-0,085	-24	-0,163
18	- 0,007	- 4	-0,088	-25	-0,166
17	- 0,011	- 5	-0,092	-26	-0,169
16	- 0,014	- 6	-0,096	-27	-0,173
15	- 0,018	- 7	-0,099	-28	-0,177
14	- 0,022	- 8	-0,103	-29	-0,181
13	- 0,025	- 9	-0,107	-30	-0,185
12	- 0,029	- 10	-0,111		
11	- 0,032				

Приклад: Вимірний об'єм спирту за номінальною місткістю мірників становить 2500 дал, за температури спирту в мірнику $t = +13$ град.С або $t = +25$ град.С дійсний об'єм спирту, V_t , складає:

$$V_{13 \text{ град.С}} = 2500 + \frac{2500 \cdot (-0,025)}{100} = 2500 - 0,625 = 2499,375 = 2499,38 \text{ дал;}$$

$$V_{25 \text{ град.С}} = 2500 + \frac{2500 \cdot 0,018}{100} = 2500 + 0,45 = 2500,45 \text{ дал.}$$

Примітки:

1. Поправки наведені у відсотках до об'єму спирту, який визначено за номінальною місткістю мірників.
2. Під час вимірювання об'єму спирту мірниками, які виготовлено з міді, величину поправки збільшують у півтора рази.
3. У разі відхилення температури від цілих часток градуса поправку на об'ємне розширення мірників визначають інтерполяцією.

Додаток 2
до Інструкції з приймання,
зберігання, відпуску,
транспортування та обліку
спирту етилового

Форма П-18 _____
(найменування підприємства)

АКТ
про виробництво спирту, продуктів
брагоректифікації та передачу
їх у спиртосховище

від " ____ " _____ 20 ____ року N _____

I. Обліковано контрольними
спиртовимірвальними апаратами

Сорт спирту, за продуктів брагоректифікації	Номер контрольного спиртовимі- рвального апарата	Покази лічильників		Обліковано за добу
		до згонки	після згонки	
1. Спирт етиловий				
2.				
3.				
4. Фракція головна етилового спирту				
Разом:				

II. Отримано за зливом

Концентрат естеро- сивушний	Спирт етиловий- сирець	Спирт ректифікований			Фракція головна етилового спирту	Масло сивушне
		Вищої очистки	"Екстра" "Люкс"	"Пшенична сльоза"		
1. Об'єм спирту, пропущеного через мірники або засоби						

Здали: Завідувач
виробництва _____
Апаратник _____

Прийняв: Матеріально
відповідальна особа
спиртосховища _____
Присутні: Хімік _____
Бухгалтер _____

Покази лічильників контрольних спиртовимірювальних апаратів на момент зливу підтверджую:

Апаратник _____

Акт прийняв головний (старший) бухгалтер _____

" ____ " _____ 20 __ року

Зворотний бік акта форми П-18

Відмір спирту

N з/п	Сорт спирту, продуктів брагоректифікації	Номер мірника	Об'єм спирту, дал	Середня температура спирту в мірниках, град.С
Разом			X	

Завідувач виробництва _____
Апаратник _____
Матеріально відповідальна особа спиртосховища _____

Запірна арматура на комунікаціях спиртосховища та спиртоприймального відділення перекрита правильно, наявність ємкості для зливу спирту підтверджую:

Матеріально відповідальна
особа спиртосховища _____
(підпис)

Головний технолог _____
(підпис)

(найменування підприємства)

КОПІЯ АКТА про виробництво спирту, продуктів брагоректифікації та передачу їх у спиртосховище

від " ____ " _____ 20 __ року N _____

I. Обліковано контрольними
спиртовимірвальними апаратами

Сорт спирту, за продуктів брагоректифікації	Номер контрольного спиртовимі- рвального апарата	Покази лічильників		Обліковано за добу
		до згонки	після згонки	
1. Спирт етиловий				
2.				
3.				
4. Фракція головна етилового спирту				
Разом:				

II. Отримано за зливом

Концентрат естеро- сивушний	Спирт етиловий- сирець	Спирт ректифікований			Фракція головна етилового спирту	Масло сивушне
		Вищої очистки	"Екстра" "Люкс"	"Пшенична сльоза"		
1. Об'єм спирту, пропущеного через мірники або засоби						

Здали: Завідувач
виробництва _____
Апаратник _____

Прийняв: Матеріально
відповідальна особа
спиртосховища _____
Присутні: Хімік _____
Бухгалтер _____

Покази лічильників контрольних спиртовимірювальних апаратів на момент зливу підтверджую:

Апаратник _____

Акт прийняв головний (старший) бухгалтер _____

"__" _____ 20__ року

Зворотний бік копії акта форми П-18

Відмір спирту

N з/п	Сорт спирту, продуктів брагоректифікації	Номер мірника	Об'єм спирту, дал	Середня температура спирту в мірниках, град.С

Разом

X

Завідувач виробництва _____
Апаратник _____
Матеріально відповідальна особа спиртосховища _____

Запірна арматура на комунікаціях спиртосховища та спиртоприймального відділення перекрита правильно, наявність ємкості для зливу спирту підтверджую:

Матеріально відповідальна особа спиртосховища _____
(підпис)

Головний технолог _____
(підпис)

Додаток 3
до Інструкції з приймання,
зберігання, відпуску,
транспортування та обліку
спирту етилового

Форма П-21

3. Середня температура в мірниках _____ град.С
4. Поправка на об'ємне розширення мірників _____ дал
5. Об'єм спирту з урахуванням поправки _____ дал
6. Середню пробу відібрано в кількості _____ дал
7. Занурення ареометра _____
8. Температура в стакані _____ град.С
9. Об'ємна частка спирту етилового за температури 20 град.С в середній пробі _____ %
10. Густина спирту етилового за температури 20 град.С в середній пробі _____ кг/куб.дм
11. Множник _____
12. Кількість безводного спирту _____
(цифрами та _____ дал б.с.
словами)

Спирт злито в автоцистерни N _____ або в бочки N _____

Матеріально відповідальна
особа спиртосховища _____

Хімік _____ Експедитор _____

Додаток 5
до Інструкції з приймання,
зберігання, відпуску,
транспортування та обліку
спирту етилового

**ПРИКЛАДИ
розрахунків при вимірюванні
безводного спирту в партіях**

Приклад 1. Вимірювання мірником однієї місткості:
1-е вимірювання 75,5 дал, температура 15,0 град.С;
2-е вимірювання 75,5 дал, температура 14,0 град.С;
3-є вимірювання 75,5 дал, температура 13,0 град.С.

Виміряний об'єм партії спирту, V, дал:

$$V = 75,5 + 75,5 + 75,5 = 226,5.$$

Середня температура партії спирту, $t_{сер}$, град.С:

$$t_{сер} = (15 + 14 + 13) / 3 = 14.$$

За таблицею (додаток 1) поправка на об'ємне розширення мірника за температури 14 град.С становить мінус 0,022.

Об'єм спирту з урахуванням поправки, V_t , дал:

$$V_t = 226,5 + (226,5 \cdot (-0,022) / 100) = 226,45.$$

Об'ємна частка етилового спирту за температури 20 град.С в середній пробі становить 96,3%.

Множник для розрахунку безводного спирту за температури спирту 14 град.С та його міцності 96,3% об. за спиртометричною таблицею 2.2 Таблиць $n = 0,9692$.

Об'єм безводного спирту в партії, V_{20} , дал б.с., за температури 20 град.С:

$$V_{20} = V_t \cdot n = 226,45 \cdot 0,9692 = 219,48.$$

Приклад 2. Вимірювання мірниками різної місткості:

1-е вимірювання 1150,6 дал, температура 25 град.С;

2-е вимірювання 261,0 дал, температура 24 град.С;

3-е вимірювання 65,5 дал, температура 23,5 град.С.

Виміряний об'єм спирту, V , дал:

$$V = 1150,6 + 261 + 65,5 = 1477,1.$$

Середня температура партії спирту, $t_{сер}$, град.С:

$$t_{сер} = (1150,6 \cdot 25 + 261 \cdot 24 + 65,5 \cdot 23,5) / (1150,6 + 261 + 65,5) = 24,8.$$

За таблицею (додаток 1) поправка на об'ємне розширення мірника за температури 24,8 град.С становить плюс 0,0172.

Об'єм спирту з урахуванням поправки, V_t , дал:

$$V_t = 1477,1 + (1477,1 \cdot 0,0172 / 100) = 1502,51.$$

Об'ємна частка етилового спирту за температури 20 град.С в середній пробі становить 96,35%.

Множник для розрахунку безводного спирту за температури спирту 24,8 град.С та його міцності 96,35% об. за таблицею 2.2 Таблиць $n = 0,9584$.

Об'єм безводного спирту в партії, V_{20} , дал б.с., за температури 20 град.С:

$$V_{20} = V_t \cdot n = 1502,51 \cdot 0,9584 = 1440,01.$$

Приклад 3. Маса партії спирту M склала 64100 кг.

Об'ємна частка етилового спирту за температури 20 град.С в середній пробі - 96,3%.

Об'єм безводного спирту в партії, V_{20} , дал б.с., за температури 20 град.С:

$$V_{20} = M \cdot n / ((\rho_{20}) - 0,0012) \cdot 10 = 64100 \cdot 0,963 / (0,8062 -$$

$$0,0012) \cdot 10 = 7668,11,$$

де: n_{20} - множник для розрахунку безводного спирту за температури 20 град.С та його міцності 96,3% об., визначений за спиртометричною таблицею 2.2 Таблиць; $n = 0,963$;

$(\rho)_{20}$ - густина спирту за температури 20 град.С, визначена за спиртометричною таблицею 3.1 Таблиць, та міцності спирту 96,3% об.; $(\rho)_{20} = 0,8062$ кг/куб.дм;

$0,0012$ - густина повітря за нормальних умов, кг/куб.дм;
 10 - коефіцієнт перерахунку куб.дм в дал.

Додаток 6
 до Інструкції з приймання,
 зберігання, відпуску,
 транспортування та обліку
 спирту етилового

Форма П-20

(найменування підприємства)

**ЖУРНАЛ
 обліку руху спирту в спиртосховищі**

Сорт спирту _____

Дата	Номер	Звідки	Прибуток (дал б.с.)				Дата	N	Кому	-----		
Витрата	Зали-	Відмітки	про результати				Відван-	доку-	Від-	-----		
(дал б.с.)	шок	надій-	відвантаження				тажен-	мента	ванта-	-----		
мання	мента	шов	із	від	інші	всьо-	тажен-	мента	ванта-	-----		
спир-												
спирту	спирт	виробництва	інших	надход-	го за	ня чи						
-----		ту на	-----									
на	від-	інші	ра-	кі-	отримано	втрата	в	ку				
рек-	ванта-	вит-	зом	нець	спожи-	дорозі,	дал або					
пущено	ти-	жено	рати	за	доби	вачем,	%					
фі-	чи	до-	дал б.с.									
ка-	від-	бу			за	фак-	понад					
цію	пущено					нор-	тич-	норму				
				мою	но							

+-----+												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
12	13	14	15	16	17	18	19	20				

--
Примітка. Журнал веде матеріально відповідальна особа спиртосховища (складу).

Додаток 8
до Інструкції з приймання,
зберігання, відпуску,
транспортування та обліку
спирту етилового

Форма П-24

АКТ
про відвантаження та приймання
спирту N _____

" ____ " _____ 20 __ року

(найменування
підприємства-відправника)

(адреса відправника)
Відвантажено зі станції

на станцію _____
на адресу _____
наряд _____
від _____ 20__ р.
спирту сорту _____
в кількості _____ дал б.с.
вагою _____ кг,
(цифрами і словами)
визначеною за таблицею

Спирт завантажено в цистерну
N _____
Відправлено за накладною
N _____
зі штампом відвантаження
_____ 20 __ р.
Цистерна опломбована
_____ 20__ р.
пломбами з чітким відтиском

в таких місцях: _____
Тип цистерни _____
Висота ковпака цистерни _____ см
Висота недоливу _____ см
Температура спирту
в цистерні _____ град.С
Додаток:
Сертифікат N _____
від _____ 20__ р.
на якість відвантаженого спирту

" ____ " _____ 20 __ року
Прийнято від _____

(найменування і адреса відправника)
Відвантажено _____
за накладною N _____
у цистерні N _____ спирту
сорту _____
в кількості _____ дал б.с.
Знаки забезпечення, що нанесені
відправником на цистерні,
збереглися

Справність цистерни _____
Висота недоливу _____ см
Температура спирту
в цистерні _____ град.С
Складено комерційний акт N _____
від _____ 20 __ р.
Час початку зливу спирту _____
Час закінчення зливу спирту _____
Із прибулої цистерни
відібрано _____
проби спирту по _____ куб.дм
Опломбовано _____

Визначення кількості спирту
під час приймання
1. Об'єм прийнятого спирту
(пропуском через мірник
або засоби електронного обліку)
_____ дал
2. Маса отриманого спирту _____ кг
3. Середня температура в
мірниках _____ град.С
4. Поправка на об'ємне розширення
мірників _____ дал

Визначення кількості
спирту під час відвантаження

1. Об'єм відвантаженого спирту (пропуском через мірник або засоби електронного обліку) _____ дал
2. Маса відвантаженого спирту _____ кг
3. Середня температура в мірниках _____ град.С
4. Поправка на об'ємне розширення мірників _____ дал
5. Об'єм спирту з урахуванням поправки _____ дал
6. Середню пробу відібрано в кількості _____ дал
7. Занурення ареометра _____
8. Температура в стакані _____ град.С
9. Об'ємна частка спирту етилового за температури 20 град.С в середній пробі _____ %
10. Густина спирту етилового за температури 20 град.С в середній пробі _____ кг/куб.дм
11. Множник _____
12. Відвантажено безводного спирту _____ дал б.с.

Посади та підписи осіб,
що проводили налив спирту

1. Матеріально відповідальна особа спиртосховища _____
2. Хімік _____
3. Відмітка працівника контрольного поста ДПА _____

Директор підприємства _____

Головний (старший) бухгалтер _____

5. Об'єм спирту з урахуванням поправки _____ дал
6. Середню пробу відібрано в кількості _____ дал
7. Занурення ареометра _____
8. Температура в стакані _____ град.С
9. Об'ємна частка спирту етилового за температури 20 град.С в середній пробі _____ %
10. Густина спирту етилового за температури 20 град.С в середній пробі _____ кг/куб.дм
11. Множник _____
12. Прийнято безводного спирту _____ дал б.с.

Посади та підписи осіб,
що проводили налив спирту

1. Матеріально відповідальна особа спиртосховища _____
2. Хімік _____
3. _____

Директор підприємства _____

Головний (старший)
бухгалтер _____

Зворотний бік форми П-24

ДОВІДКА
про операції під час відвантаження і приймання
спирту та про норми граничнодопустимих
природних втрат спирту

(заповнюється постачальником під час відвантаження)

Найменування операції	Перелив (переміщення)	Дата переливу	Кількість, дал	Норми граничнодопустимих

				втрат	
				куб.дм або %	дал б.с.
1. Злив спирту із мірників спиртосховища в					
2. Перевезення спирту в	км				
3. Злив спирту з					
4. Зберігання спирту в	днів				
5. Злив спирту із мірника					
у вагон- цистерну					
Разом					

Матеріально відповідальна
особа спиртосховища

Головний (старший) бухгалтер

Хімік

(заповнюється одержувачем під час приймання)

Найменування операції	Перелив (перемі- щення)	Дата переливу	Кількість, дал	Норми гранично- допустимих втрат	
				куб.дм або %	дал б.с.
1. В дорозі по залізниці	днів				
2. Злив із залізничної цистерни в мірник на станції					
3. Злив у пристанційну цистерну з					
4. Злив із мірника в					
5. Перевезення	км				

на					
б. Злив із					
в мірники					
заводського					
спиртосховища					
Разом					

Матеріально відповідальна
особа спиртосховища

Головний (старший) бухгалтер

Експедитор

Різниця між відвантаженою і прийнятою кількістю спирту складає _____ дал б.с., з них:

а) втрати в межах норм, прийняті одержувачем на власний рахунок _____ дал

б) віднесено на рахунок постачальника _____ дал

в) віднесено на рахунок залізниці за комерційним актом _____ дал

г) надлишок спирту, який виявлено під час приймання _____ дал

Кількість прийнятого безводного спирту _____ дал
(словами)

на зберігання прийняв _____
(П.І.В., підпис)

Висновок осіб, що проводили розслідування і перевірку причин наднормативних природних втрат або утвореного надлишку спирту _____

Підписи:

Розпорядження директора підприємства-одержувача _____

Підпис:

Додаток 9
до Інструкції з приймання,
зберігання, відпуску,
транспортування та обліку
спирту етилового

Форма П-29

(найменування підприємства)

ВИМОГА
на відпуск спирту на виробництво N _____

" ____ " _____ 20 __ року

Відпустити спирту сорту _____ в кількості _____ дал б.с.
для _____

Таблиця відмірів мірниками у разі вимірювання кількості спирту об'ємним методом

Номер мірника	Температура в мірнику, град.С	Об'єм, дал
Разом:		

1. Об'єм спирту, пропущеного через мірники або засоби електронного обліку, _____ дал

2. Маса відпущеного спирту _____ кг

3. Середня температура в мірниках _____ град.С

4. Поправка на об'ємне розширення мірників _____ дал

5. Об'єм спирту з урахуванням поправки _____ дал

6. Середню пробу відібрано в кількості _____ дал

7. Занурення ареометра _____

8. Температура в стакані _____ град.С

9. Об'ємна частка спирту етилового за температури 20 град.С в середній пробі _____ %

10. Густина спирту етилового за температури 20 град.С в середній пробі _____ кг/куб.дм

11. Множник _____

12. Кількість відпущеного безводного спирту _____

_____ дал б.с.
(словами)

Затребував начальник _____ цеху _____
(підпис)

Відпустив начальник _____ цеху _____
(підпис)

Прийняв начальник _____ цеху _____
(підпис)

Хімік _____
(підпис)

Примітки:

1. У разі вимірювання кількості спирту об'ємним методом у вимозі не заповнюють пункти 2 і 10.

2. У разі вимірювання кількості спирту ваговим методом у вимозі не заповнюють пункти 1, 3, 4 та 5.

3. У разі вимірювання кількості спирту засобами електронного обліку у вимозі заповнюють пункти 1, 9 та 12.

Додаток 10
до Інструкції з приймання,
зберігання, відпуску,
транспортування та обліку
спирту етилового

ПРИКЛАДИ
застосування формул для обчислення
місткості резервуарів

Приклад 1 (для резервуара циліндричної форми)

Висота - 160 см;

Діаметр внутрішнього кола - 80 см;

Радіус - 40 см.

Місткість резервуара, V, куб.дм:

$$V = \frac{3,1429 \cdot 40^2 \cdot 160}{1000} = 804,6.$$

Приклад 2 (для резервуарів чотирикутної форми)

Висота - 192 см;

Довжина - 450 см;

Ширина - 280 см.

Місткість резервуара, V, куб.дм:

$$V = \frac{192 \cdot 450 \cdot 280}{1000} = 24192.$$

Додаток 11
до Інструкції з приймання,
зберігання, відпуску,
транспортування та обліку
спирту етилового

Таблиця 1. Поправки на зміну довжини сталеві мірної стрічки
залежно від температури корпусу

Температура стрічки, град.С	Поправка на кожний метр довжини стрічки, мм
+30	+0,12
+25	+0,06
+20	0,00
+15	-0,06
+10	-0,12

+5	-0,18
0	-0,24
-5	-0,30
-10	-0,36
-15	-0,42
-20	-0,48
-25	-0,54
-30	-0,60

Таблиця 2. Значення поправкових коефіцієнтів на зміну об'єму резервуара залежно від температури корпусу

Температура корпуса, град.С	Поправковий коефіцієнт	Температура корпуса, град.С	Поправковий коефіцієнт	Температура корпуса, град.С	Поправковий коефіцієнт
-30	0,998200	-9	0,998956	11	0,999676
-29	0,998236	-8	0,998992	12	0,999712
-28	0,998272	-7	0,999028	13	0,999748
-27	0,998308	-6	0,999064	14	0,999784
-26	0,998344	-5	0,999100	15	0,999820
-25	0,998380	-4	0,999136	16	0,999856
-24	0,998416	-3	0,999172	17	0,999892
-23	0,998452	-2	0,999208	18	0,999928
-22	0,998488	-1	0,999244	19	0,999964
-21	0,998524	0	0,999280	20	1,000000
-20	0,998560	1	0,999316	21	1,000036
-19	0,998596	2	0,999352	22	1,000072
-18	0,998632	3	0,999388	23	1,000108
-17	0,998668	4	0,999424	24	1,000144
-16	0,998704	5	0,999460	25	1,000180
-15	0,998740	6	0,999496	26	1,000216
-14	0,998776	7	0,999532	27	1,000252
-13	0,998812	8	0,999568	28	1,000288
-12	0,998848	9	0,999604	29	1,000321

-11	0,998884	10	0,999640	30	1,000360
-10	0,998920				

Таблиця 3. Поправки на вимірювання об'єму корпусу резервуара залежно від тиску рідини

Висота наливу, м	Збільшення об'єму, дал, резервуарів місткістю, куб.м				
	450	1300	2400	3000	4600
0,5	0,0	0,0	0,25	0,2	0,5
1,0	0,2	0,15	0,50	1,2	1,0
1,5	0,4	1,0	1,30	2,0	2,0
2,0	0,9	1,8	3,0	5,0	4,5
2,5	1,3	3,0	5,2	7,5	8,5
3,0	2,0	4,8	8,0	11,5	13,0
3,5	2,7	6,6	11,5	15,5	20,0
4,0	3,5	8,8	15,2	21,0	26,0
4,5	4,3	11,6	20,0	27,5	32,0
5,0	5,4	15,0	25,0	35,0	42,0
5,5	6,5	18,8	31,5	42,0	53,0
6,0	8,0	22,0	38,0	52,5	65,0
6,5	-	27,0	45,5	62,0	78,0
7,0	-	32,0	54,0	74,0	93,0
7,5	-	37,0	64,0	87,5	109,0
8,0	-	43,0	74,5	102,5	126,0
8,5	-	49,0	85,5	120,0	141,0
9,0	-	-	97,5	135,0	167,0
9,5	-	-	112,0	151,0	190,0
10,0	-	-	-	-	215,0
10,5	-	-	-	-	243,0
11,0	-	-	-	-	272,0

зберігання, відпуску,
транспортування та обліку
спирту етилового

Форма П-28

(найменування підприємства)

АКТ
на промивання тари для транспортування спирту

від "___" _____ 20 __ року N _____

Найменування тари	Місткість	Кількість	Причини, які викликають необхідність промивання

Розпорядження матеріально
відповідальній особі
спиртосховища _____

Відпустити на промивання _____
(найменування і кількість спиртової тари)

спирту сорту _____ в кількості _____ дал б.с.

Забруднений спирт, який лишився після промивання, оприбутковувати
як спирт-сирець.

"___" _____ 20 __ року

Директор _____

Зворотний бік форми П-28

На промивання тари отримано зі спиртосховища згідно з
розпорядженням директора організації від "___" _____ 20 __ року

спирт сорту _____ в кількості _____ дал б.с.

Забруднений спирт, який лишився після промивання тари у кількості
_____ дал б.с., оприбутковано спиртосховищем
як спирт-сирець.

Витрата спирту на промивання складає:

а) в межах норми _____ дал б.с.

б) понад норму _____ дал б.с.

Комісія: Завідувач виробництва

Матеріально відповідальна
особа спиртосховища

Експедитор

Додаток 13
до Інструкції з приймання,
зберігання, відпуску,
транспортування та обліку
спирту етилового

ЖУРНАЛ
огляду стану обладнання, трубопроводів
і арматури спиртосховища (складу)

Дата огляду	Посада, П.І.Б. осіб, що проводять огляд	Результати огляду	Підписи

Додаток 14
до Інструкції з приймання,
зберігання, відпуску,
транспортування та обліку
спирту етилового

Форма П-27

(найменування підприємства)

АКТ
інвентаризації спирту

від "___" _____ 20__ року N _____

На "___" _____ 20__ року в _____, що
провели за наказом (розпорядженням) від "___" _____ 20__ року
N _____

Під час інвентаризації встановлено таке:

N	Вид	Сорт	Об'єм	Об'ємна	Температура	Множ-	Кількість	Спосіб
з/п	тари	спирту	спирту, дал (т)	частка спирту етилового за температури	в резервуарі, град.С	ник	безвод- ного спирту, дал б.с.	вимірю- вання кіль- кості спирту

				20 град.С,				
				% , в				
				середній				
				пробі				

Голова комісії _____ (підпис)
 _____ (П.І.В.)

Члени комісії: _____ (підпис)
 _____ (П.І.В.)
 _____ (підпис)
 _____ (П.І.В.)
 _____ (підпис)

Матеріальні цінності перевірені у моїй присутності та прийняті на відповідальне зберігання:

_____ (підпис)
 _____ (П.І.В.)

Зворотний бік форми П-27

**ДОВІДКА
 бухгалтерії про результати інвентаризації
 спирту та продуктів брагоректифікації**

	Спирт	Спирт ректифікований			Фракція	Масло
	етиловий-сирець	Вищої очищення	"Екс-тра"	"Люкс"	"Пшеночна сльоза"	голова сивушне етилово-го спирту
1. Залишок на день складання акта за даними бухгалтерського обліку, дал						
2. Фактичний залишок, дал						
3. Результат:						
а) недостача, дал						
б) надлишки, дал						
4. Гранично-допустимі втрати за нормою, дал						
5. Фактична недостача:						
а) в межах норм природних втрат, дал						
б) понад норми природних втрат, дал						

Додаток. Пояснення матеріально відповідальної особи про
недостачі або надлишки спирту і продуктів брагоректифікації.

Розрахунок втрат і природних втрат спирту згідно з нормами
на " ____ " _____ 20 __ року

Вид операції	Спирт етиловий- сирець	Сорт спирту, продуктів брагоректифікації				
		Спирт ректифікований			Фракція	Масло
		Вищої очистки	"Екстра"	"Люкс"	"Пше- нична сльоза"	головна етилового спирту
I. Під час зберігання Площа дзеркала випаровування, кв.м в закритих сховищах на відкритих площадках						
II. Під час переміщення із мірника в цистерну 1. Спосіб переміщення (насосом, самопливом) 2. Переміщено, дал 3. Втрати за нормою: %, дал						
III. Під час переміщення із цистерни в мірник 1. Спосіб переміщення (насосом, самопливом) 2. Переміщено, дал 3. Втрати за нормою: %, дал Разом втрат за нормою, дал						

Примітка. У разі зберігання спирту в бочках вказують суму
середньомісячних залишків.

Головний (старший) бухгалтер _____
Висновок комісії про недостачі та надлишки спирту і спиртових продуктів _____

Голова комісії _____
(П.І.Б.) _____ (підпис)

Члени комісії: _____
(П.І.Б.) _____ (підпис)

_____ (П.І.Б.) _____ (підпис)

_____ (П.І.Б.) _____ (підпис)

Розпорядження керівника організації: _____

" ____ " _____ 20 __ року _____
(підпис)

Додаток 15
до Інструкції з приймання,
зберігання, відпуску,
транспортування та обліку
спирту етилового

Штамп підприємства
Дата видачі посвідчення

ПОСВІДЧЕННЯ

Видано _____,
(П.І.Б.)

який(а) працює _____
на посаді _____, на право
брати участь як представник незацікавленої організації в
прийманні спирту, який поступив на адресу _____

від _____
за накладною N _____ в цистерні N _____

З Інструкцією з приймання, зберігання, відпуску,
транспортування та обліку спирту етилового та особливостями
обліку спирту етилового на підприємстві ознайомлений(а).

_____ (підпис)

М.П.

_____ (підпис керівника підприємства)

Додаток 16
до Інструкції з приймання,
зберігання, відпуску,
транспортування та обліку
спирту етилового

(найменування підприємства)

**АКТ
про недостачу спирту,
який перевозили автотранспортом,**

від "___" _____ 20__ року N _____

Мною, _____,
(посада, П.І.Б.)

у присутності _____,
(посада, П.І.Б.)

та особи, відповідальної за схоронність спирту під час
транспортування, _____
(посада, П.І.Б.)

під час одержання спирту, відправленого _____

за товарно-транспортною накладною
від "___" _____ 20__ року N _____

і актом N _____ від "___" _____ 20__ року в _____

(кінцевий пункт призначення)

у кількості _____ автоцистерн (бочок), що містять
(словами)
разом _____ дал б.с.

виявлено таке: _____;

під час зовнішнього огляду автоцистерни (бочки)
об'ємом _____ дал, N _____

яку транспортував водій _____, виявлено, що
(П.І.Б.)

на момент відкриття зазначеної автоцистерни (бочки) в ній
визначено _____ способом
спирту у кількості _____ дал б.с. та виявлено
недостачу _____ дал б.с.
(словами)

Зворотний бік форми П-26

	Під час відправлення	Під час приймання
1. Об'єм спирту, дал		
2. Маса спирту, кг		
3. Середня температура в мірниках, град.С		

4. Поправка на об'ємне розширення мірників, дал		
5. Об'єм спирту з урахуванням поправки, дал		
6. Середню пробу відібрано у кількості, дал		
7. Занурення ареометра		
8. Температура в стакані, град.С		
9. Об'ємна частка спирту етилового за температури 20 град.С, %, у середній пробі		
10. Густина спирту за температури 20 град.С, кг/куб.дм, у середній пробі		
11. Множник		
12. Кількість безводного спирту, дал б.с.		
13. Різниця між відправленою і доставленою кількістю безводного спирту, дал б.с.		
14. Норми втрат спирту:		
а) під час перевезення за _____ днів	_____ %	_____ дал б.с.
б) під час операцій завантаження-розвантаження автоцистерни (бочки) _____ %		
Разом: втрати за нормою _____		дал б.с.
15. Недостача		дал б.с.

Бухгалтер _____

Хімік _____

Відповідальний за зберігання спирту під час транспортування

_____ (посада)

_____ (П.І.В.)

Акт перевірів головний (старший) бухгалтер _____

(підпис)

Розпорядження керівника організації:

1. Втрати спирту під час транспортування і під час операцій завантаження-розвантаження у межах норм разом у кількості _____ дал б.с. списати за рахунок організації.

2. _____

Додаток 17
до Інструкції з приймання,
зберігання, відпуску,
транспортування та обліку
спирту етилового

Таблиця 1. Таблиця градування залізничних цистерн

Рівень заповнення цистерн, см	Об'єм заповненої частини цистерни, дал		Рівень заповнення цистерн, см	Об'єм заповненої частини цистерни, дал		Рівень заповнення цистерн, см	Об'єм заповненої частини цистерни, дал	
	Тип 62	Тип 66		Тип 62	Тип 66		Тип 62	Тип 66
1	2	3	4	5	6	7	8	9
323		8556,0	288	7187,0	8070,4	253	6536,0	7205,2
322		8553,7	287	7174,0	8049,6	252	6513,0	7177,1
321		8549,4	286	7160,5	8028,5	251	6490,0	7148,8
320		8543,9	285	7146,5	8007,1	250	6466,5	7120,3
319		8537,3	284	7132,0	7985,5	249	6443,0	7091,7
318		8529,9	283	7117,0	7963,6	248	6419,0	7063,0
317		8521,6	282	7102,0	7941,6	247	6395,0	7034,1
316		8512,7	281	7086,5	7919,1	246	6371,0	7005,0
315		8503,0	280	7070,5	7896,4	245	6346,5	6975,8
314		8492,8	279	7054,0	7873,5	244	6322,0	6946,5
313		8481,9	278	7037,5	7850,4	243	6297,5	6917,0
312		8470,5	277	7021,0	7827,1	242	6272,5	6887,4
311		8458,5	276	7003,5	7803,5	241	6248,0	6857,7
310		8446,0	275	6986,0	7779,7	240	6222,5	6827,8
309		8433,1	274	6968,5	7785,7	239	6197,5	6797,8
308		8419,6	273	6950,5	7731,4	238	6172,0	6767,7
307		8405,7	272	6932,0	7706,9	237	6146,5	6737,5
306		8391,4	271	6913,5	7682,3	236	6120,5	6707,1
305		8376,6	270	6894,5	7657,4	235	6094,5	6676,6

304	8361,4	269	6875,5	7632,3	234	6068,5	6646,0	
303	7317,5	8345,9	268	6856,0	7607,0	233	6042,5	6615,2
302	7315,5	8329,9	267	6836,0	7581,5	232	6016,0	6584,4
301	7311,0	8313,6	266	6816,0	7555,8	231	5989,5	6553,4
300	7306,0	8296,8	265	6796,0	7529,9	230	5963,0	6522,4
299	7299,5	8279,8	264	6775,5	7503,8	229	5936,5	6491,2
298	7292,5	8262,3	263	6755,0	7477,6	228	5909,5	6459,9
297	7284,5	8244,6	262	6734,0	7451,1	227	5882,5	6420,5
296	7276,0	8226,6	261	6713,0	7424,5	226	5855,5	6397,0
295	7267,0	8208,0	260	6691,5	7397,7	225	5828,0	6365,4
294	7257,0	8189,3	259	6670,0	7370,7	224	5800,5	6333,7
293	7246,5	8170,2	258	6648,0	7343,5	223	5773,0	6301,9
292	7235,5	8150,9	257	6626,0	7316,2	222	5745,5	6270,0
291	7224,5	8131,2	256	6604,0	7288,7	221	5718,0	6238,1
290	7212,5	8111,2	255	6581,5	7261,0	220	5690,0	6206,0
289	7200,0	8090,9	254	6559,0	7233,2	219	5662,0	6175,8

Таблиця 2. Норми природної втрати спирту

Характеристика цистерн	Природна втрата спирту за кожний день перевезення, дал б.с.			
	Південна зона		Решта території України	
	Жовтень-березень	Квітень-вересень	Жовтень-березень	Квітень-вересень
Чотиривісні	0,3	0,32	0,28	0,3

До південної зони належать: Автономна Республіка Крим, Миколаївська, Одеська та Херсонська області, райони - Маріупольський Донецької області та Мелітопольський Запорізької області.

Приклад розрахунку недостачі спирту, за яку пред'являється претензія:

Спирт міцністю 96,57% у кількості 7037,5 дал відправлено в цистерні типу 62, висота недоливу під час відправлення - 40,6 см, висота наливної люка - 15,6 см, температура спирту - 2 град.С.

На станції призначення під час перевірки виявлено: висота недоливу - 166 см, висота люка - 15,6 см, температура спирту - 12 град.С, міцність спирту - 96,57%. Строк перевезення - 20 діб, час перевезення - місяць квітень, південна зона.

Згідно з таблицями градування цистерн для типу 62 висота наливу спирту на станції призначення: $300+3+15,6-166=152,6$ см, фактичний об'єм спирту в цистерні - 3646,9 дал.

Збільшення об'єму спирту за рахунок підвищення температури

$(12 - 2 = 10)$ під час перевезення: $7037,58 \cdot 10 \cdot 0,001 = 70,37$ дал.

Природні втрати безводного спирту під час перевезення:

$0,32 \cdot 20 = 6,4$ дал б.с.;

спирту:

$$\frac{6,4 \cdot 100}{96,57} = 6,62 \text{ дал.}$$

Норма розбіжності результатів визначення кількості спирту під час відправлення та на станції призначення:

$7037,5 \cdot 0,2 : 100 = 14,07$ дал.

Недостача спирту, за яку пред'являють претензію:

$7037,5 + 70,37 - 3646,9 - 6,62 - 14,07 = 3440,28$ дал.

Додаток 18
до Інструкції з приймання,
зберігання, відпуску,
транспортування та обліку
спирту етилового

(найменування підприємства)

АКТ
відбору проби спирту із залізничної
цистерни, що прибула, N _____
" ____ " _____ 20 ____ року

(номер і тип залізничної цистерни)

(найменування і місцезнаходження постачальника)

(найменування і місцезнаходження споживача)

(сорт спирту за накладною залізниці)

(номер акта (форма П - 24))

(дата відбору проби)
